

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

20^E JAARGANG

WOENSDAG 20 MAART 1935

No. 1003

COMMISSIE VAN REDACTIE:

P. Lieftinck; N. J. Polak; J. Tinbergen; F. de Vries en
H. M. H. A. van der Valk (Redacteur-Secretaris).

Redactie-adres: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cent. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

INHOUD.

	Blz.
WELVAART OF GEREGLIMENTEERDE ARMOEDE door A. A. van Sandick	256
Broodprijzen en de ordening in het bakkersbedrijf door Dr. B. Ammerlaan	258
Het vraagstuk onzer steenkolenproductie door Dr. A. de Graaff	259
Enkele rubbercijfers door J. F. Haccoû	260
De Rijksmiddelen over Februari 1935	262
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Italië's plaats in het Goudblok door Dr. H. Fraenkel	263
AANTEKENINGEN:	
De zichtbare suikervoorraden in de wereld	266
Javasuiker-afschepingen	266
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Dr. F. Somary: Bankpolitik	266
ONTVANGEN BOEKEN	266
MAANDCIJFERS:	
Overzicht van den stand der Rijksmiddelen	266
STATISTIEKEN	267—270
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.	

19 MAART 1935.

Van de groote onrust, welke om ons heen heerscht, valt er op de geldmarkt niet veel te bespeuren. De toestand blijft onveranderd: overvloedig geld, waarvoor geen beleggingsmateriaal aanwezig is. De Minister van Financiën stelt op 21 Maart a.s. de gelegenheid open om in te schrijven op drie- en zesmaands promessen en 2½ pCt. jaarsbiljetten voor een totaal bedrag van f 30 miljoen. Hiertegen vervalt echter f 45 miljoen schatkistpapier, zoodat de papier-schaarschte nog verder vergroot wordt. De prolongatie-rente nog steeds ongewijzigd 1 pCt.

* * *

De moeilijkheden, waarmede men op de wisselmarkt te kampen heeft, zijn deze week weder grooter geworden door de positie, waarin de Belga geraakt is. Lag de Belga de laatste weken reeds voortdurend aangeboden, de ongerustheid in België ten opzichte van de eigen valuta is tenslotte zoover gekomen, dat de Belgische regeering zich genoodzaakt heeft gezien den valuta- en goudhandel onder controle te stellen. Hoezeer buitenlandsche valuta in België gezocht werden, blijkt wel uit den loop van den Pondenkoers, die van 20.13 tot 20.65 gestegen is; gisteren was er bij heel beperkten handel een teruggang tot 20.32½ te constateeren. De Belga-noteering schommelde hier tusschen de 34.40 en 34.45; slot 34.50. De vraag naar Ponden in België heeft ook den Pondenkoers hier beïnvloed; van 6.95 is de prijs op 7.10 gekomen, doch de mindere vraag heeft ook hier tot een teruggang op 7.01 geleid. Waar men aanvankelijk in Londen den Dollar op ca. 4.75 vasthield — de laatste dagen van de week kwam de prijs op ca. 4.80 — is ook de Dollar hier opgelopen; van 1.46½ kwam de noteering zelfs een oogenblik boven de 1.48 — goudpunt van uitvoer. De slotnoteering was gisteren 1.47%. Fransche Francs veranderden maar weinig: 9.74—9.74½—9.73%. Zwitsersche Francs 47.90—47.85. Lires bleven rond 12.28 hangen.

Op de termijnmarkt trekken in de eerste plaats de Belga's op latere levering de aandacht; een maands en driemaands noteerden 1.50 en 2.50 onder kassa. Gisteren waren de Belgische banken niet in staat termijnen te handelen, waardoor hier de zaken bemoeilijkt werden. Ponden op termijn deden ½ en 2¼ c. agio, Dollars ½ en ¾ c. Fransche Francs op een maand schommelen rond den contanten koers, drie maands doen nog een klein disagio: ¼.

Voor de laatste dagen der week was er voor goud en wel hoofdzakelijk voor munten veel vraag uit België; Dollars noteerden ca. 2.50½—2.51. Sovereigns 12.35. Baren doen ca. f 1.655.

WELVAART OF GEREGLIMENTEERDE ARMOEDE.

De beschouwingen van Prof. Robbins, waaraan wij in het vorige nummer een artikel wijdden, overziende, moet het ons in de eerste plaats opvallen, dat hij de crisis beziet uitsluitend met het oog van den beoefenaar der „klassieke” economie. Met sociologie, technocratie of institutionalisme houdt hij zich niet op. Deze klassieke economie is uit den tijd, zegt men! Maar nog in 1928 schreef Prof. Mr. F. de Vries, een autoriteit op wien wij ons ten deze gaarne verlaten; dat er ueberhaupt geen andere economie bestaat dan de klassieke economie, sprak hij prijzend over het uitdrijven van allerlei niet-economische elementen door de economen van de 2e helft der 19e eeuw en brak hij den staf over de misverstanden der historische school, die hij als uitgediend beschouwde.¹⁾

Deze economie is waarlijk niet alleen een denkproduct, pasklaar gemaakt voor een vorige eeuw en die maar één richtsnoer aangaf voor de te volgen economische politiek, het alléénzaligmakende adagium van het laissez faire, maar het is de éénige economie, die wel voor uitbouw vatbaar is, maar welker wetten en tendenties niet op zijde kunnen worden gesteld, omdat zij wortelen in de menselijke natuur. Een andere economie is slechts denkbaar bij een totale omkeering van den mensch. Het is loffelijk hiernaar te streven. Maar men make zich niet de illusie, dat men, door het economische en sociale leven op een andere leest te schoeien, tevens den mensch verandert.

De economie houdt zich alleen maar bezig met het den mensch ingeboren streven naar meerdere welvaart. En ook de economische politiek moet hierop zijn gericht, ook thans nog en ook in ons land. Dit is onze plicht tegenover het overgrootste deel van ons volk, voor wie, om met Robbins te spreken, een stukje spek meer of minder of een ritje met een autobus naar het strand nog medetellen. De lessen van de economie en de ervaring van meer dan honderd jaar hebben ons geleerd, dat speciaal voor ons land, dat door zijn ligging en zijn gebrek aan grondstoffen op een zoo ruim mogelijke uitwisseling van producten met het buitenland is en blijft aangewezen, dit doel bereikbaar is door de economische krachten zooveel mogelijk vrijen baan te laten.

De theorie, noch de ervaring, geven eenige waarborg, dat dit doel ook bereikbaar is door over te gaan tot een stelsel van productie-monopolies, beschermd en gecontroleerd door den Staat. Want het economische leven is organisch en veelzijdig, en slechts hij, die een onwankelbaar vertrouwen heeft in het rationalisme, kan zich de illusie maken, dat dit ingewikkelde en gedifferentieerde geheel van buiten en van boven af centraal kan worden beheerd, onder verlegging der verantwoordelijkheid van het individu en de bedrijfsleiding naar den Staat of door dezen in het leven geroepen organen.

„Het ordebepalend element, gelegen in de economische zelfverantwoordelijkheid (is) sterker dan het ordebepalend element in de gemeenschapsverantwoordelijkheid. Immers economische zelfverantwoordelijkheid is in de natuur gegeven en het natuurlijke is sterker dan het kunstmatig gebouwde in de menselijke instellingen.” Deze woorden werden niet neergeschreven in de 19e eeuw door een of anderen verstoppen oud-liberaal, maar vloeiden luttele acht jaar geleden uit de pen van... Prof. Cobbenhagen²⁾. En deze zelfde schrijver bestrijdt ook Mgr. Nolens, die het producenten- en niet het consumentenbelang primair achtte. Dat men in andere landen hierover anders denkt, is nog geen reden om deze fundamentele waarheden voor ons land uit het oog te verliezen.

Maar dwingen de structuurveranderingen, die zich in het economisch leven hebben voltrokken, dan niet

tot het inslaan van nieuwe wegen, tot het overgaan tot een andere ordening?

Nu mag toch wel eens eerst de vraag worden gesteld, wat men eigenlijk onder deze structuurveranderingen verstaat. Hier doelt men voornamelijk op twee feiten. Ten eerste de ontwikkeling van de agrarische landen tot (mede) industrielanden, waardoor aan de specialisatie op het gebied der productie (Westersche industrielanden tegenover Oostersche grondstoffenlanden) langzamerhand een einde komt en ten tweede op de concentratie van de productie in groote complexen met hooge vaste kosten.

Nog afgezien van het feit, dat deze tendenzen niet nieuw zijn en vóór deze crisis te onzent nooit om een nieuwe ordening hebben doen roepen — dit geschiedde alleen op grond van sociale overwegingen —, zouden wij toch ook willen waarschuwen voor een overschatting van de hierdoor ontstane problemen.

Om met de industrialisatie van het Oosten te beginnen. Sommigen zien reeds thans voor hun geestesoog verschijnen een industriele hegemonie van Japan, in den trant van de hegemonie, die op dit gebied Engeland in de 19e eeuw uitoefende. Maar men moet hierbij niet over het hoofd zien, dat Engeland kon putten uit eigen rijkdommen aan industriele grondstoffen, maar dat Japan voor de voorziening hiervan blijft aangewezen op het buitenland, evenals trouwens voor een groot deel van zijn voedingsmiddelen. Wat kan dit anders beteekenen dan dat Japan dan op nog grotere schaal als kooper op de wereldmarkt zal optreden, mede (indirect) ten voordeele van de landen, zooals Nederland, die als leveranciers van deze grondstoffen niet zelf in aanmerking komen? Deze voordeelen zullen ons eerst recht ontgaan, indien wij ons, door een op conserveering gerichte politiek, van de wereldmarkt uitsluiten. En als Japan deze grondstoffen uit Mantsjoekwo zal gaan betrekken, wordt de zaak in wezen niet anders. Want het tot ontwikkeling gebrachte Mantsjoekwo verschijnt dan als kooper op de wereldmarkt, want Japan moet deze grondstoffen toch betalen, of als Japan zijn vazalstaat betaalt met zijn eigen afgewerkte product, dan vermindert het aanbod van de zoozeer gevreesde Japansche artikelen op de Westersche markten. En als de industriele ontwikkeling van Engeland den levensstandaard daar in de 19e eeuw tot het viervoudige heeft doen stijgen, moet men toch ook een stijging van den levensstandaard in Japan verwachten met een hieraan verbonden vraag naar hoogwaardige producten, waarvan het Westen kan profiteeren.

Het is trouwens nog de vraag of de industriele expansie van Japan niet veeleer in het verleden dan in de toekomst ligt. Want voor een veeleer vuldiging van de industriele productie zijn menschen noodig. Engeland had, voor het begin der industrialisatie, 5 miljoen inwoners, maar Japan heeft al zoo'n sterken bevolkingsaanwas achter den rug, dat het thans reeds overbevolkt is. Men vreesst een overstroming van Japansche goederen; maar ondanks alle inspanning belooft Japan's export nog niet meer dan 3 pCt. van de waarde van den totalen wereldexport, maar ruim een derde van dien van Frankrijk.

Niemand kan in de toekomst zien. Maar laten wij er ons voor hoeden, op grond van louter speculatieve en niet eens zeer waarschijnlijke veronderstellingen, tot een andere ordening over te gaan. Er is toch ook gezegd, dat wij den afzet van onze land- en tuinbouwproducten in Duitschland definitief kwijt zouden zijn. En inderdaad, een, twee jaar geleden leek het er op, dat Duitschland, hoewel het onze producten toen nog wel kon betalen, op grond van de leuze der autarkie, deze eens voor altijd wilde weren. Thans is de positie al weer finaal veranderd. Men zou onze goederen gaarne in ruime mate willen kopen, omdat er een nijpende behoefte aan bestaat. Maar Duitschland kan niet kopen, omdat het zijn credietwaardigheid heeft verspeeld en het kan onze producten ook niet in goederen betalen, omdat zijn export

¹⁾ De Economist, November 1928.

²⁾ M. J. H. Cobbenhagen, De Verantwoordelijkheid in de Onderneming, Roermond 1927.

tengevolge van zijn forsche werkverschaffings- en ordeningspolitiek, niet meer concurreeren kan. Te laat heeft men daar de oude waarheid weer ontdekt, dat de behoeftebevrediging primair is. Dit is de eerste les, die ons in deze paar jaar door Duitsland is geleerd en de tweede is deze, dat wij niet te spoedig moeten roepen, dat men voor bepaalde bedrijfstakken zijn afzetgebied voor goed verloren heeft. Als Duitsland weer credietwaardig zal zijn, zal onze tuinbouw daar ook weer een ruim afzetgebied vinden.

Wat nu de andere structureele verandering, de concentratie van de productie in groote, veel kapitaal bindende complexen, met hooge vaste kosten, aangaat, hier schijnt toch wel een misverstand te bestaan. Want waarom gaat het hier? Hierom, dat het evenwichtsherstel in de depressie wordt belemmerd, omdat waar productie-inkrimping geboden zou zijn, de productie integendeel wordt uitgebreid om een gunstiger dekkingsverhouding voor de vaste kosten mogelijk te maken. Aannemende dat dit een structurele verandering zou zijn, wil dit nu ook zeggen, dat men dit vraagstuk alleen kan oplossen door aan het bedrijfsleven een andere structuur te geven? In deze richting is er maar één middel, namelijk het overgaan tot de volstrekt versterde statische maatschappij. Gaat men hiertoe niet over, maar zou men zich willen bepalen tot de invoering van de als ordening geafficheerde productiemonopolies onder staats-toezicht, dan blijft dit vraagstuk evenzeer bestaan. En de oplossing is en blijft gelegen in een betere conjunctuurbeheersing.

Nu is het juist dit vraagstuk waaraan de economie, mede steunende op de ervaring van deze crisis, de volle aandacht heeft besteed en waarvan de oplossing moet worden gezocht vooral in een remmend optreden in de hausse. Gebroken moet worden met de nieuwe en quasi verlichte denkbeelden van de naoorlogse periode, dat credieten de plaats kunnen innemen van het spaarkapitaal, ja dat de credietgeving zelve de spaargelden fourneert. Gebroken zou ook moeten worden met de funeste methode om kapitaalvastleggingen te financieren met geld van obligatiehouders, of met credieten, waardoor juist deze vaste kosten nog eens extra worden vergroot. Dit is geen nieuwlichterij, maar een terugkeer tot de juiste financieringsmethoden van weleer. Tot hen, die dit reactionnair achten, zou in gemoede de vraag mogen worden gesteld, of het toch niet minder reactionnair is, dan een terugkeer tot de methoden der Middeleeuwen. Dat de voorstanders der ordening dit ook niet wenschen, spreekt vanzelf. Maar van belang is niet zoozeer wat men wensch, maar waar wij terecht komen als de krachten eenmaal zijn gestuurd in de richting van het neo-mercantilisme. Als er één vraagstuk bijkans onoplosbaar is gebleken, dan is het het ontkomen aan een vicieuzen cirkel.

Slechts ten koste van het levenspeil kunnen wij de kapitaalwaarde en het geldloon conserveeren, door protectionisme en kunstmatige prijszetting naar boven. Zonder een zoodanige kunstmatige prijszetting komt men er niet; de ervaring heeft geleerd, dat kartelvorming, met of zonder medewerking van de Overheid, bijna steeds neerkomt op een kunstmatig hooghouden van de prijzen, ook al werd b.v. de vorm gekozen van een „onschuldige” patentovereenkomst.

Het herstel van de crisis is in belangrijke mate belemmerd door het voortbestaan van de beschutte bedrijven. En dan zou de redding moeten worden gevonden door de onbeschutte bedrijven tot beschutte bedrijven te maken? Wij kunnen het niet gelooven.

Als een van de voornaamste „structurele” crisis-oorzaken wordt beschouwd het zich concentreeren van de productie in steeds groter en kostbaarder wordende complexen. En dan zou de oplossing zijn gelegen in een kartelleering à l'outrance, onder protectie van den Staat? Het klinkt niet waarschijnlijk.

Het economische leven, in vrijheid bloeiende, moet echter kunnen waarborgen een vrijwaring van de er-

gerlijke schommelingen in de conjunctuur, die vooral na den oorlog de menschen hebben geteisterd. Bestaat geen kans op verwezenlijking van dezen eisch, dan zou de zekere mate van zekerheid, die misschien te verkrijgen is door een door de overheid gereglementeerde productie, zij het ook ten koste van de welvaart, misschien zijn te verkiezen.

Maar het is onze vaste overtuiging, dat deze kans bestaat. Het zijn de economische wetenschap en de ervaring van vele jaren, die ons de middelen kunnen verstrekken om tot een meer geleidelijke ontwikkeling van het zich overigens vrij vormende economische leven te geraken. In dit opzicht zijn wij optimist. Vergeten wij niet onder wat voor uitzonderlijke omstandigheden wij, tengevolge van den oorlog, nu al twintig jaar hebben verkeerd.

Het is juist de groote verdienste van Robbins en anderen, voortbouwende op hetgeen de groote economisten van Quesnay tot Marshall hebben geleerd, den weg te hebben gewezen, hoe de fouten in het verleden gemaakt, kunnen worden overwonnen. Het is waar, ook Robbins ziet in deze crisis niet veel meer dan een conjuncturele depressie. Maar men zal toch moeten toegeven, dat hij, met deze beschouwingwijze, een vrij volledige verklaring van deze crisis, die misschien wel dieper, maar daarom nog niet van een ander karakter is dan vroegere crises, weet te geven. Van een structurele crisis spreekt hij inderdaad met geen enkel woord. En zooals wij reeds in het kort hebben uiteengezet, zijn ook wij kettersch genoeg om te bekennen, dat wij niet zoo heel veel gelooven van deze veranderde economische structuur, die ons zou dwingen tot het inslaan van nieuwe wegen.

Bovenstaande regelen bevatten zeer weinig, wat betrekking heeft op de problemen van den dag. Wij zitten temidden van een economischen oorlog in optima forma. Dat er niet ook nog werkelijk gevochten wordt, schijnt sommigen er toe te brengen dezen toestand als min of meer permanent te beschouwen. Dit is uitermate gevaarlijk. Dan komen wij ertoe, datgene, wat crisismaatregelen behooren te zijn, als blijvende maatregelen te vestigen. In de jaren 1914—1918 was dit gevaar kleiner, omdat toen eigenlijk iedereen wel beseftte, dat de oorlog niet eeuwig zou duren. Maar ook in die jaren en vlak daarna zijn wel blijvende maatregelen genomen, waarvan wij achteraf hebben moeten bekennen, dat wij ons toen te sterk hebben doen beïnvloeden door den waan van het oogenblik. Het ware te wenschen, dat wij thans niet opnieuw in deze fout vervielen.

Voor de toekomst blijve ons oog gericht op een vermeerdering van de welvaart, waarvoor noodig is, dat wij ons angstvallig houden aan de lessen van de economie. Dat wij voortzetting hebben te zorgen voor een zoodanige verdeling van het maatschappelijke inkomen, dat een zoo groot mogelijk deel ten goede komt aan de velen, die thans nog in armoede, of in betrekkelijke armoede leven, spreekt vanzelf. Dit is eenvoudig een eisch van sociale rechtvaardigheid. En hierin schuilt naar onze meening de groote fout van hen, die een ordening van het bedrijfsleven op een nieuwen basis voorstaan, dat zij (soms met een beroep op de christelijke gemeenschapsgedachte) meenen, dat deze sociale rechtvaardigheid niet is te bereiken dan door een rechtstreeks ingrijpen van den Staat, ook in het economische leven. Maar als vaststaat, dat dit rechtstreeks ingrijpen leidt tot vermindering van de totale welvaart (niet het minst door het hieraan inherente protectionisme), dan zal deze soort sociale gerechtigheid tot een aanfluiting worden.

Hoe de crisis tot een oplossing zal worden gebracht, ligt in de toekomst verborgen. Maar er zou reeds veel gewonnen zijn, indien wij ons voor oogen stelden, dat vroegere crises wel eens langer hebben geduurd dan 5 jaar en dikwijls ook met grootere werkelijke ellende zijn gepaard gegaan. En dat zij nochtans zijn overwonnen, zonder radicale wijziging in de maatschappelijke en economische orde.

BROODPRIJZEN EN DE ORDENING IN HET BAKKERSBEDRIJF.

Ondanks de geweldige daling, die de tarweprijzen gedurende de crisisjaren te zien gaven — La Plata tarwe loco Rotterdam kostte in 1934 nog slechts gemiddeld een vierde van hetgeen er in 1927 voor betaald werd — zijn de gemiddelde broodprijzen in ons land in deze periode met slechts 24 pCt. gedaald.

Men is geneigd de oorzaak van dit groote verschil toe te schrijven aan de werking van de Tarwewet en de monopolieheffingen op buitenlandsche tarwe. De meelfabrieken moeten immers thans voor de binnenlandsche tarwe juist vijfmaal zooveel betalen als voor gelijkwaardige buitenlandsche soorten, terwijl voor de overige tarwe, die ze vermalen, een invoerrecht wordt geheven, dat overeenkomt met rond 45 pCt. van de waarde. Natuurlijk heeft een en ander de lagere tarweprijzen wel voor het grootste deel gecompenseerd, maar toch daalden de meelprijzen nog tot op 63.6 pCt. van het niveau, waarop ze zich in 1927 bewogen. Volgens de publicaties van het C.B.S. bedroeg namelijk gedurende het jaar 1927 de gemiddelde meelprijs f 18.88 (per 100 kg O.), terwijl deze in 1934 was gezakt tot f 12.01. De meelprijzen gingen dus naar verhouding juist de helft meer omlaag dan de broodprijzen, met het gevolg, dat de in geld berekende marge tusschen beiden nagenoeg geen verandering onderging.

Het merkwaardige is nu, dat, terwijl de bakkerij haar aandeel in de geldopbrengst van het brood volledig wist te behouden, men steeds luider klachten ging vernemen over de slechte bedrijfsuitkomsten en de heftige concurrentie, die de bakkers dreigt te gronde te richten. Het is bekend, hoe men thans door prijszetting en bedrijfsordening de broodprijzen op een dragelijk niveau tracht te brengen en dus de marge tusschen meel- en broodprijzen nog verder uit elkaar tracht te rekken dan reeds is geschied. Blijkbaar is de bakkerij in ons land niet bij machte om zich aan te passen aan de algemeene daling van het prijsniveau en de vraag dringt zich daarom naar voren, of een consolidatie van dezen toestand door een eventuele bedrijfsordening wel zoo noodzakelijk is, als men aannemelijk tracht te maken.

Het is helaas niet mogelijk zich in deze quaestie een objectief oordeel te vormen, aangezien officieele statistieken, die hierbij van voorlichting zouden moeten dienen, volledig ontbreken. Eenig houvast bieden ons in deze de bedrijfsstatistieken, die worden samengesteld door den Centralen Bond van Nederlandsche Verbruikscoöperaties. In deze statistieken worden namelijk vrij uitvoerige gegevens gepubliceerd over ongeveer honderd coöperatieve bakkerijen, die over het geheele land verspreid zijn, een gezamenlijke omzèt hebben van 12 tot 15 miljoen gulden en tezamen 160 tot 180.000 leden-afnemers tellen.

Aangezien de daling van den gemiddelden omzèt per lid nagenoeg parallel loopt met de daling der gemiddelde broodprijzen in ons land en het grondstoffen-

Productiekosten en netto-overschot in procenten van den omzèt.

	Grondstoffen	Loonen	Brandstoffen	Beheerskosten	Bedrijfskosten	Afschrijv. en Rente	Netto overschot
1927	56.39	19.20	1.22	2.03	6.49	2.57	12.10
1928	55.32	19.60	1.17	2.04	6.30	2.47	13.10
1929	52.60	20.36	1.18	2.96	6.91	2.59	13.40
1930	50.40	21.90	1.30	3.00	7.10	2.20	14.10
1931	46.40	24.00	1.30	3.10	8.10	2.10	15.00
1932	45.00	26.35	1.30	3.75	8.00	1.80	13.80
1933 ¹⁾	46.30	26.00	1.05	12.10		1.85	12.70
1934 ¹⁾	47.40	24.50	1.20	11.30		2.00	13.60

¹⁾ De cijfers voor de jaren 1933 en 1934 zijn berekend uit de publicaties van de ruim 20 bakkerijen, die sedert October 1934 hun jaarcijfers publiceerden.

verbruik vrijwel evenredig daalde met de meelprijzen, nemen wij aan, dat de gezamenlijke cijfers der bedoelde bakkerijen een vrij duidelijk beeld geven van het verloop der verschillende kostenfactoren in het Nederlandsche bakkersbedrijf.

Uit vorenstaande cijfers blijkt in de eerste plaats, dat de loonen hun aandeel in de broodopbrengst met ruim 5 pCt. wisten te verhoogen, de beheers- en bedrijfskosten samen met bijna 3 pCt. en het netto overschot met 1,5 pCt., waartegenover een daling staat van het grondstoffenaandeel met 9 pCt. Bij de beoordeeling dezer cijfers dient men echter te bedenken, dat de broodprijzen en daarmede de omzètten in geld, gedaald zijn. Een juistere conclusie kan men daarom trekken, wanneer men den omzèt corrigeert met het verloop van de broodprijzen. Stellen wij dan de voor 1927 gevonden bedragen op 100, dan vinden wij de procentueele daling of stijging ten opzichte van dat jaar.

	Broodprijs	Grondstoffen	Loonen	Brandstoffen	Beheers- en bedrijfskosten	Afschrijv. en Rente	Netto overschot
1927	100	100	100	100	100	100	100
1928	97	95	99	93	95	92	105
1929	91	84	97	88	106	92	101
1930	87	77	99	92	103	75	101
1931	76	62	95	81	100	62	94
1932	71	57	97	75	97	49	81
1933	74	61	100	64	105	53	78
1934	76	64	98	74	100	59	85

Dat het netto-overschot gedaald is, komt doordat daaronder is begrepen de vaste korting, die nagenoeg alle bakkers geven op de broodprijzen. Nemen wij aan, dat deze vaste korting gemiddeld 10 pCt. van den omzèt bedraagt, dan is het overige gedeelte van het netto-overschot gestegen tot 103 pCt. ten opzichte van 1927.

Met behulp van de beide staatjes en de gemiddelde broodprijzen in ons land, zooals die worden berekend door het C.B.S., kunnen wij nu een opstelling maken van de verschillende factoren, waaruit onze broodprijzen gemiddeld zijn samengesteld. De bedoelde gemiddelde broodprijzen gelden zoowel voor brood aan huis bezorgd als voor brood afgehaald aan den winkel.

Zij zijn berekend uit opgaven van diverse bakkers in iedere gemeente boven 10.000 inwoners, terwijl de geldmiddelen per gemeente zijn gewogen naar het inwoneraantal. Om het beeld zoo nauwkeurig mogelijk te maken, hebben wij deze prijzen verhoogd met de 10 pCt. vaste korting, terwijl wij eenvoudighalve hebben aangenomen, dat het broodverbruik voor een vijfde uit melkbrood en voor de rest uit waterbrood bestaat.

Samenstelling der broodprijzen in gulden per 100 K.G.

	Gemidd. broodprijzen	Grondstoffen	Brandstoffen	Loonen	Onkosten incl. Afschrijving en Rente	Kostprijs (gemidd.)	Netto overschot
1927	29.70	16.74	0.36	5.70	3.30	26.10	3.60
1928	28.90	16.00	0.34	5.68	3.14	25.16	3.74
1929	26.90	14.20	0.32	5.48	3.30	23.30	3.60
1930	25.80	13.10	0.33	5.59	3.18	22.20	3.60
1931	22.60	10.45	0.29	5.46	3.00	19.20	3.40
1932	21.00	9.45	0.27	5.56	2.95	18.23	2.77
1933	22.00	10.20	0.23	5.72	3.06	19.21	2.79
1934	22.70	10.79	0.27	5.60	3.04	19.70	3.00

Veronderstellen wij nu, dat zoowel de loonen als de onkosten in het bakkersbedrijf sedert 1927 zouden zijn gedaald met 20 pCt., een daling, die gezien de vermindering van de kosten van levensonderhoud mogelijk zou zijn geweest zonder eenige verlaging van het levenspeil van de bakkers, dan zou de kostprijs van ons brood door elkaar gerekend rond f 1,50

per 100 kg, dat is bijna 8 pCt. lager liggen dan thans. Zou de winst van de bakkerij zich eveneens aan dat niveau aanpassen, dan kon de broodprijs bovendien nog met rond 20 cent per 100 kg verlaagd worden. Alleen dus reeds door aanpassing van de bakkerij aan het verlaagde kostenniveau, zou onze broodprijs door elkaar met 7.5 procent kunnen dalen, terwijl de daling, die mogelijk zou zijn door algeheele opheffing van de Tarwewet en de monopolieheffingen, thans berekend wordt op 20 tot 25 procent.

Wie de pogingen tot saneering en prijszetting onder het licht van deze cijfers beschouwt, valt het moeilijk om aan te nemen, dat met deze pogingen een behoorlijke voorziening in onze broodbehoefte gediend is. Wij gelooven gaarne, dat hier en daar wantoestanden in het bakkersbedrijf zijn aan te wijzen, maar wij betwijfelen het, of deze wel zoo algemeen voorkomen, dat daarvoor een algeheele ordening in het bakkersbedrijf noodzakelijk zou zijn. Daarbij dient men dan nog wel te bedenken, dat het gevaar bestaat, dat de bedoelde ordening zal leiden tot een nog verdere verruiming van de marge tusschen meel- en broodprijzen ten koste van de broodverbruikers en — aangezien het broodverbruik ongeveer 10 procent in beslag neemt van de kosten voor levensonderhoud van de arbeiders — voornamelijk ten koste van het arbeidsloon of het loonpeil.

Wij meenen dan ook, dat een ordening in het bakkersbedrijf slechts dan aanvaardbaar is, wanneer zij zal leiden tot verlaging der broodprijzen, vooreerst door spoedige aanpassing aan het verlaagde kosten-niveau en vervolgens door bevordering van de toepassing van meer rationeële methoden, zoowel in de bereiding als in de distributie. Weliswaar zullen hierdoor de zwakste elementen uit de broodvoorziening moeten verdwijnen, maar daartegenover staat het groote voordeel, dat lagere broodprijzen het hunne ertoe zullen bijdragen om de kosten van levensonderhoud, vooral voor de arbeiders, te doen dalen.

Dr. B. AMMERLAAN.

HET VRAAGSTUK ONZER STEENKOLENPRODUCTIE.

Dr. A. de Graaff schrijft ons:

De talloze artikelen, welke de laatste weken in verschillende bladen en tijdschriften verschenen over de Limburgsche mijnindustrie, waren zeker niet in staat den belangstellenden lezer een inzicht te geven in diverse belangrijke vragen betreffende de kolenvoorziening en de plaats van de mijnindustrie in het economisch leven van Nederland. Te zeer waren de schrijvers daartoe eenzijdig georiënteerd, te veel ook lieten zij zich leiden door incidenteele geestesstroomingen en missen zij in hun betoogen de zakelijke gegevens en motiveeringen, die daaraan de noodige hechtheid en gefundeerdheid konden geven. Het zouden fouten in de regeeringspolitiek zijn, zoo verneemt men van vele kanten, waaraan de moeilijkheden in de mijnindustrie zijn toe te schrijven. De export zou sterk zijn teruggelopen, terwijl de regeering onvoldoende en te laat zou hebben ingegrepen om den invoer te beperken. Vanuit Limburg kan men bijna dagelijks vernemen, dat de regeering den mijnbouw verwaarloost en dat zijn belangen bij de inter-

ationale onderhandelingen zouden zijn opgeofferd aan die van andere bedrijfstakken. En men eischt, dat de regeering bij de verdere onderhandelingen den invoer opnieuw zal beperken en bovendien concessies voor den uitvoer zal zien te verkrijgen. Niet slechts tot Limburg blijven deze klanken beperkt; ook in de Staten-Generaal vonden zij bereids hun weerklank.

Een enkel woord over deze kwestie, de ontwikkeling van de steenkolenpositie onder de contingentteering en de positie van den mijnbouw tusschen de andere bedrijven, is het doel van dit artikel.

Twee maanden werkt de steenkolenindustrie onder de verscherpte contingentteering; de voorgaande periode kan naar 's ministers oordeel niet in aanmerking worden genomen, omdat wij toen nog te veel gebonden waren. Nu eerst kan doorwerken, hetgeen de regeering voor den mijnbouw doet. Een korte periode weliswaar, maar die toch geschikt is eenig houvast te bieden. Te meer, waar een juist oordeel in deze kwesties slechts op kennis van feitelijke gegevens kan berusten.

Wij hebben opgesteld, teruggaande tot 1929, een overzicht van den in- en uitvoer van steenkolen gedurende de beide eerste maanden van het jaar. De conclusies, welke hieruit getrokken kunnen worden, zijn belangrijk. Deze cijfers leeren ons toch, dat *terwijl Nederland altijd tot zelfs in de beste jaren in de genoemde maanden een invoer-overschot heeft gehad, dit in 1935 voor een uitvoer-overschot heeft plaats gemaakt.*

Nu gaat het hier niet om de absolute cijfers; het gaat er niet om, of deze wellicht eens 10.000 ton te gunstig of te ongunstig waren. Het gaat hier om het principieele, de groote lijn, welke ons deze cijfers leeren. De uitvoer mag gedaald zijn, de invoer mag geschommeld hebben, het zij zoo, maar als vaststaand komt dan toch uit deze gegevens naar voren, dat de verhouding van in- en uitvoer van steenkolen voor Nederland in de eerste maanden van 1935 *gunstiger is dan zij ooit te voren geweest is.* En nadrukkelijk wijzen wij er nog op, dat dit bereikt is, ondanks het feit, dat het gebruik van Nederlandsche bunker-kolen (niettegenstaande de toenemende bunkering) sterk is afgenomen.

Onder het motto: het weren van een dreigenden overmatigen invoer, schept men toestanden die leiden tot een gunstiger kolenbalans, dan Nederland ooit gehad heeft. Maar in plaats van erkentelijkheid voor het bereikte, becristiseert men de regeering en dwingt men haar tot het nemen van verdergaande maatregelen.

De Crisis-Invoerwet heet ten doel te hebben overmatigen (c.q. dreigenden) invoer te bestrijden. Een stabilisatie dus van in de jaren van welvaart bestaande verhoudingen, zou men kunnen zeggen. Dit bedenkende, vraagt men zich af of men met de contingentteering van den invoer niet te ver gaat, wanneer men daarmede verhoudingen gaat bewerkstelligen, die zelfs in de beste normale jaren niet bestaan hebben. Is het juist, zoo kan men het scherp stellend vragen, dat deze gebruikt wordt om wezenlijke veranderingen in het economisch leven aan te brengen. En zulks gebeurt toch, wanneer een invoersaldo in een uitvoer-

In- en uitvoercijfers van steenkolen over de maanden Januari en Februari (in tonnen).

	Steenkolen		Cokes		Briketten		Bunkerkolen		Import- (+) of Export- (-) overschot
	invoer	uitvoer	invoer	uitvoer	invoer	uitvoer	vreemde schepen	Nederl. schepen	
1929.....	1.322.456	561.144	62.190	217.027	51.252	16.310	284.336	217.027	+ 240.054
1930.....	1.673.042	564.089	62.969	330.194	56.346	17.234	355.867	330.194	+ 214.779
1931.....	1.550.195	621.893	62.851	365.444	67.607	73.113	327.817	158.363	+ 144.023
1932.....	1.110.609	515.300	69.463	324.284	56.812	65.719	160.711	66.825	+ 104.045
			(zonder bunkerkolen, ingevoerd op doorvoerdokument)						
1933.....	860.013	485.294	81.370	284.317	63.266	53.901	57.061	23.008	+ 100.068
1934.....	992.274	473.898	99.508	315.618	63.097	62.129	78.915	45.424	+ 178.895
1935.....	779.347	457.818	64.102	400.300	55.168	53.950	14.575	16.795	- 44.821

saldo wordt omgezet. Wanneer dit langs natuurlijke wegen gebeurde, met een rendabele productie, dan zou een juichtoon van pas zijn. Maar hier wordt de regeering geprest, om een bedrijfstak gelegenheid tot expansie te geven en tegelijkertijd om maatregelen te nemen, om door verhooging van het binnenlandsch prijsniveau de daaraan verbonden lasten te dekken.

Men ageert, omdat in enkele landen het binnenlandsch prijspeil hooger is dan de prijzen, waartegen bij export verkocht wordt. Maar men vergeet, dat dezelfde toestand in Nederland reeds sinds jaren bestaat en dat nu de contingentteering gaat doorwerken — en wij staan wat de gevolgen betreft nog slechts aan het begin — het prijspeil zich voor verschillende soorten reeds aanzienlijk boven het internationale beweegt.

Iedere vermindering van den invoer moet heden ten dage worden betaald met een vermindering van den uitvoer. Aan de regeering staat de zware taak in deze verdeling van welvaart naar billijkheid te heerschen. Heeft Limburg zich te beklagen over wat de regeering voor de mijnindustrie bereikte? Mag men spreken van een achterstelling of een opoffering van belangen? Wij meenen van niet. Limburg mag tevreden zijn; de hierboven vermelde cijfers bewijzen toch dat van een opoffering geen sprake is.

Verdere vergrooting van het uitvoeroverschot zou beteekenen, dat de regeering de mijnindustrie met opzet steunde in haar expansiestreven, hetgeen moet gaan ten koste van andere bedrijfstakken. Men moet alle bedrijfstakken zien in het totale beeld van het economisch leven, een waarheid, die maar al te vaak wordt vergeten. Het is gewaagd een bedrijfstak op kosten van medeproducenten en consumenten onnatuurlijk uit te breiden, omdat het verlies, dat daarmee geleden wordt, de basis van het economisch leven kan aantasten. Waarom dan in deze tijden, waarin vele oude bestaande export-industrieën, kurken, waar eens ons bedrijfsleven op dreef, het reeds zoo zwaar hebben, te kunnen nadeele een niet-rendabele export geforceerd?

Wanneer de Nederlandsche mijnindustrie thans nog meer produceert dan zij kan afzetten, dan moet de oorzaak daarvan niet worden gezocht in het verloop van in- en uitvoer, maar in de omstandigheid, dat de productie geen gelijken tred heeft gehouden met de ontwikkeling van het verbruik.

In steeds bredere kringen is men bereids tot deze erkenning gekomen. Nog werpt men echter tegen, dat weliswaar de oorzaak bij de overmatige expansie ligt, maar dat dan toch de remedie uitsluitend is gelegen in opvoering van den export. Een productiebeperking, aldus deze groepen, is immers niet mogelijk. En dan hoort men het in deze dagen zooveel gebruikte argument, dat de vaste kapitaalslasten iedere beperking van de productie onmogelijk zouden maken.

De beteekenis van het vaste kapitaal in de mijnonderneming zou een onderwerp voor een boek op zichzelf zijn. Daarom op deze plaats slechts een enkel woord, gebaseerd op enkele feitelijke gegevens.

In iedere onderneming, die met vast kapitaal werkt, zal verkleining der productie beteekenen, dat de kostprijs stijgt. Of echter die kostprijsstijging ons mag weerhouden tot de bedoelde beperking over te gaan, hangt geheel van de verhouding van de vaste en variabele lasten in het bedrijf af.

Het mijnbedrijf is een loonintensief bedrijf, een der meest loonintensieve in den lande. Een analyse van de kosten brengt naar voren, dat in de uitgaven de loonen het grootste aandeel hebben. Gaat men uit van den kostprijs in het laatste verslagjaar der Staatsmijnen, dan blijkt dat de kosten voor loonen, sociale verzekering en gezinstoeslag bijna 60 pCt. van de totale uitgaven bedroegen. Deze post betreft in hoofdzaak variabele kosten. Van hetzelfde karakter zijn de uitgaven voor materialen, die 15 pCt. van de kosten uitmaken. De algemeene onkosten, die voor het grootste gedeelte heden uit loonen en kosten voor

sociale maatregelen bestaan, en de post: uitgaven voor bedrijfskracht en verdere uitgaven bedragen ieder tusschen de 10 en 15 pCt. Hieruit ziet men, dat in tegenstelling met het veel gehoorde argument van de vaste lasten, de variabele kosten verreweg overheerschend zijn (ook wanneer men afschrijving en kapitaalslast mede in de berekening betreft).

Vermindering van de productie der mijnen¹⁾ — de analyse van den kostprijs brengt dit nadrukkelijk naar voren — is zeer wel mogelijk, zonder dat de kostprijs der producten in belangrijke mate stijgt. Aan de vaste lasten kan daarom geen argument voor het handhaven van een te groote productie worden ontleend. Zoo ver gaat dit zelfs, dat wanneer men de *kostenverdeling der mijnen vergelijkt met die van andere takken van industrie en landbouw*, men tot de conclusie komt, dat *het mijnbedrijf behoort tot die bedrijven, waarin de vaste lasten in den kostprijs de kleinste rol spelen*. In talloze andere bedrijven, waar de regeering wel productievermindering, c.q. in den vorm van teeltbeperking, heeft afgedwongen, spelen de vaste kosten een veel belangrijker rol.

Zoo ziet men, dat in het vraagstuk van de grootte onzer steenkolenproductie andere factoren naar voren gebracht kunnen worden dan die, welke men gewoonlijk hoort. Factoren, die ons ook kritischer doen staan tegenover de communis opinio van den laatsten tijd.

¹⁾ Te weinig ziet men in, dat er een belangrijk verschil is tusschen het feit, dat in een bedrijf een groot kapitaal is geïnvesteerd en de invloed op den kostprijs. Slechts bij stillegging gaat het groote geïnvesteerde kapitaal spreken.

ENKELE RUBBERCIJFERS.

Sedert onze laatste publicatie over het rubbervraagstuk in dit weekblad deden zich eenige feiten voor, welke de releveering waard zijn. Allereerst heeft het Internationale Reguleerings-Comité thans één der toezeggingen ingelost, n.l. die over het verzamelen van statistisch materiaal, dat, samengevat in het Statistical Bulletin of the International Rubber Regulation Committee, maandelijks wordt gepubliceerd¹⁾. Wel wordt hierdoor weer een afwijkende cijferreeks aan de vele, reeds bestaande toegevoegd, doch daar staat tegenover, dat van de door het Comité gepubliceerde cijfers mag worden aangenomen, dat zij met de meeste zorg worden verzameld. Wij voor ons zullen dan ook, hoe erkentelijk wij ook zijn voor sommige, van andere zijde geregeld gepubliceerde gegevens, van deze publicatie in den vervolge gebruik maken en hopen, dat ook anderen ons voorbeeld zullen volgen; wel dwingt dit ons ertoe vroeger gepubliceerde cijfers grootendeels te herzien, doch uniformiteit in dit opzicht is o.i. in hooge mate gewenscht. Behalve zeer uitvoerige cijfers betreffende den uitvoer van bij de restrictie-regeling aangesloten en afzijdig gebleven gebieden, zowel individueel als getotaliseerd, bevat het maandbericht ook materiaal over de consumptie in de verschillende landen, terwijl een uitvoerig overzicht der voorraden de gegevens over de rubber en het regeneraat besluit. Aan deze overzichten worden dan nog gegevens toegevoegd over de verdeling van de Amerikaansche rubberconsumptie, over de verschillende bestemmingen, over de Amerikaansche banden- en automobielenrijverheid, over het prijsverloop, terwijl een algemeene index der economische bedrijvigheid in verschillende landen het geheel besluit.

Teneinde allereerst mijn raming in het nummer van 2 Januari jl. van dit weekblad in overeenstemming te brengen met de cijfers van het Comité, neem ik hier uit het Februari-overzicht de volgende gegevens over:

¹⁾ De abonnementsprijs bedraagt 10/- per jaar; het is verkrijgbaar bij W. H. Smith & Son, Strand House, London W.C. 2.

netto-uitvoeren in 1934, incl. de onder douane-toezicht geplaatste rubber	long tons
rubber-verbruik, resp. invoer in 1934 in niet-produceerende landen incl. getaxeerd verbruik in rubber-voortbrengende landen	1.027.572
	923.249
Toeneming van den wereldvoorraad ..	104.323

Het feit, dat volgens de voorraad-statistieken de voorraden over 1934 met slechts 61.331 tons zouden zijn toegenomen, moet voor een groot deel daaruit worden verklaard, dat de zeilende voorraden worden aangenomen op 1½ maand netto-export in plaats van op de netto-export van de laatste 1½ maand van het jaar, hetgeen o.i. juister zou zijn geweest; dan echter zou het verschil tusschen de zeilende voorraden per ult. 1933 en per ult. 1934 niet 8.000, doch 27.000 ton hebben bedragen.

Bovendien ontvangen wij hier voor het eerst een inzicht in de voorraden, welke in de productie-landen, voor zoover deze deel hebben aan de restrictie, worden gehouden, welk overzicht mogelijk is geworden, dank zij de voorschriften daaromtrent.

Uit deze cijfers blijkt, dat de wereldvoorraden door de hoeveelheden, welke in de aan de restrictie deelnemende gebieden worden gehouden, dienen te worden verhoogd met 58.907 tons, terwijl in de consumptie-cijfers de voorraden in Amsterdam, Frankrijk en Duitschland zijn opgenomen.

Stellen wij op basis van deze nieuwe periodiek een overzicht van den wereldvoorraad van rubber op, dan krijgen wij het volgende beeld, indien wij onze, hierboven gegeven, correctie in aanmerking nemen:

Totale opgeslagen voorraden buiten het restrictie-gebied	tons
Zeilende voorraden (laatste 1½ maand uitvoer) ..	552.701
Voorraden in aan de restrictie deelnemende gebieden	142.319
Voorraden in Frankrijk en Nederland	58.907
Voorraad in Duitschland	4.854
	?
Per ult. 1934 bedroeg de totale zichtbare wereldvoorraad	758.781

voorwaar een respectabel cijfer bij een consumptie van ruim

Voor 1935 zijn voor de eerste drie kwartalen de restrictie-percentages vastgesteld op resp. 25,25 en 30 pCt., hetgeen beteekent, dat de netto-uitvoeren van de aan de beperkingsregeling deelnemende landen gedurende deze 9 maanden à conto 1935 zullen mogen bedragen

door Siam, Indo-China en de andere rubber-produceerende gebieden zal op basis van 1934 in deze periode worden geëxporteerd

Geraamde uitvoer eerste 9 maanden 1935 ..

Indien het verbruik over deze periode gelijk zou zijn aan dat over de eerste 9 maanden van 1934, zou het beloopt rond

zoodat de voorraden in deze periode zouden afnemen met rond

een eerste stap dus in de goede richting!

Wat ons Indië betreft, leeren de cijfers, dat gedurende 1934 de bevolkingsrubber, ondanks den zwaren last van het speciale uitvoerrecht, het haar toegewezen kwantum met 8.099 tons of ruim 10 pCt. heeft overschreden. Merkwaardig, en tekenend voor de onjuistheid van het heffen van een uitvoerrecht tevens, is dat in December de uitvoer ad bijna 12.000 tons met ruim 3.300 tons het contingent overschreed. Eenerzijds zullen hierop de strengere voorschriften omtrent het aanhouden van de voorraden, welke begin Januari in werking traden, van invloed zijn geweest, doch anderzijds werd door verlaging van het recht aan de handelaren een douceur geschonken, dat aan de bevolking ten goede had behooren te komen.

Bij de ondernemingsrubber valt over 1934 een te-

kort aan uitvoer tegenover het toegestane contingent te constateeren van 6.640 tons of ruim 6 pCt. De consequentie van deze ontwikkeling is dus, dat Nederlandsch-Indië in 1934 in totaal 1.459 tons teveel heeft uitgevoerd, welk kwantum van de exporten in het loopende jaar in mindering zal moeten worden gebracht. Billijkheidshalve zal dit dienen te geschieden, door bij de bevolkingsrubber het teveel af te trekken en de ondernemingsrubber een extra-contingent te geven.

Het afgelopen jaar heeft wel bewezen hoe onvolmaakt en betrekkelijk willekeurig de restrictie-regeling voor de bevolkingsrubber heeft gewerkt en het wekt dan ook verbazing, dat de te Batavia bijeen geweest zijnde Hoofden van Gewestelijk Bestuur zich zoo tevreden uitten. Ongetwijfeld heeft 1934 meer geld in de bevolkingsrubber-streken gebracht — ook door de besteding van de ontvangsten van het uitvoerrecht — doch of hier nu werkelijk zooveel reden tot tevredenheid bestaat en in de toekomst zal bestaan is toch ons inziens wel aan gerechten twijfel onderhevig.

De lezers van dit tijdschrift zullen wellicht in de vaststelling van een internationaal restrictie-percentage van 30 pCt. voor het derde kwartaal van dit jaar een ontkenning hebben gezien van ons betoog in het nummer van 2 Januari jl., dat de kans zeer gering zou zijn, dat onze Regeering zou toestemmen in een aanzienlijke verhooging van dit percentage boven de 25 pCt.; wij maakten evenwel een restrictie voor den oogsttijd en de periode voor het in orde maken van de ladangs en meenen dan ook, dat de thans gevolgde vaststellingen onze meening eerder bevestigen dan bestrijden. Juist in de periode na den oogst, dus gedurende een overvloedig aanwezig zijn van de levensmiddelen, de periode, welke tevens zal dienen voor het opnieuw in gereedheid brengen van de ladangs wordt een verdergaande beperking vastgesteld. Voor het tijdstip hiervan wordt dus met de speciale belangen wel degelijk rekening gehouden en aangezien onder de nieuwe rubbervoorschriften beperking van den uitvoer tevens neerkomt op beperking der productie — de mogelijkheid van voorraadvorming toch is beperkt — wordt de arbeidsenergie der bevolking in een andere richting gestuwd en wordt gestreefd naar een vermindering van een te groote afhankelijkheid voor haar bestaan van de rubber.

Voor de ondernemingsrubber staat weliswaar het totale uitvoerquantum vast, doch overigens is nog alles in het onzekere. Reeds geruimen tijd geleden werd gemeld, dat voor de berekening van de individuele standaardproducties een gewijzigde methode zal worden ingevoerd en het is ons ook bekend, dat het Centraal Kantoor voor de Statistiek wederom een enquête heeft ingesteld, doch de betreffende ordonantie laat nog steeds op zich wachten. Wij zullen ons thans niet aan hypothesen omtrent wat komt wagen, doch willen liever afwachten tot de betreffende ordonantie aanhangig is gemaakt om ons oordeel te geven; omtrent wat o.i. de eenige juiste berekeningsmethode is, uitten wij ons reeds in het nummer van 26 September a.p. van dit weekblad. Wel meenen wij, dat, welke ook de nieuwe methode van berekening moge zijn, het te hopen is, dat deze voor den verderen duur der restrictie wordt gehandhaafd, omdat het toch wel gewenscht is te voorkomen, dat zelfs 3 maanden na den aanvang van een periode nog niets definitiefs omtrent de mogelijke productie bekend is; een doelbewuste bedrijfspolitiek wordt hierdoor wel zeer bemoeilijkt en vooral nu, bij de voortdurend dalende prijzen, alle energie dient te worden ingespannen om een terugvallen in de kommervolle omstandigheden van een paar jaar geleden te voorkomen, dient de Overheid hierbij zooveel mogelijk behulpzaam te zijn.

J. F. H.

DE RIJKSMIDDELEN OVER FEBRUARI 1935.

Blijkens het in dit nummer voorkomende middenoverzicht over de maand Februari van dit jaar is de opbrengst der Indirecte Belastingen (vermeld onder Afdeeling Ib) niet ongunstig te noemen. De totale ontvangst bedroeg *f* 29.220.900 tegen *f* 22.348.200 in Februari 1934, hetgeen derhalve een vooruitgang beteekent van *f* 6.872.700. Intusschen moet hierbij worden bedacht, dat de inkomsten van Februari 1934 door bijzondere oorzaken zeer aan den lagen kant waren, voornamelijk wegens de zeer lage opbrengsten van de invoerrechten en den suikeraccijns. Bovendien bracht de omzetbelasting, die nog pas kort geleden in werking was getreden en dus nog niet op peil was, in Februari 1934 nog niet de helft op van wat in de afgelopen maand kon worden geboekt. Brengt men deze factoren in rekening, dan ziet het middenoverzicht er wel wat minder gunstig uit, ook al wordt daarbij overwogen, dat Februari de kortste maand van het jaar is. Dit blijkt ook wel hieruit, dat de maandraming ditmaal niet werd gehaald (nadeelig verschil *f* 3.958.300). In vergelijking met dezelfde maand van het vorige jaar vertoonden de invoerrechten, de zoutaccijns, de suikeraccijns, de tabaksaccijns, de omzetbelasting, de couponbelasting, de zegelrechten, de registratierechten en de successierechten een hooger opbrengstcijfer. De overige heffingen gaven een mindere ontvangst.

De totale opbrengst over de eerste twee maanden beliep *f* 60.420.400 tegen *f* 47.902.300 in hetzelfde tijdvak van het voorgaande jaar en bij een raming van *f* 66.358.300. Deze vergelijking is voor het lopende jaar vrij gunstig, al moet ook met de hierboven genoemde bijzondere omstandigheden rekening worden gehouden en al is de achterstand bij de raming niet onbedenklijk.

Indien wij de verschillende middelen even nader bezien, dan blijkt vooreerst, dat de dividend- en tantiëmebelasting, in tegenstelling met de vorige maand, ditmaal iets is teruggelopen (met *f* 6.500). Toch hebben de beide eerste maanden nog een voorsprong gegeven van *f* 49.000.

De invoerrechten leverden *f* 1.452.800 meer op dan in Februari van het vorige jaar. Zoals hierboven echter reeds werd opgemerkt, was de ontvangst van laatstgenoemde maand buitengewoon laag, daar de invoer van de laatste maanden van 1933 zeer gestimuleerd was geweest door de a.s. omzetbelasting. Op zichzelf beschouwd was de opbrengst der afgelopen maand zeer gering, immers slechts *f* 5.743.700 bij een maandraming van *f* 8.125.000 en nog belangrijk lager dan de toch al niet hooge ontvangst van Januari jl. Door den stagnerenden export door crisis, contingentteering, clearing, enz. en de vermindering van inkomsten uit het buitenland is de invoer sterk verminderd. In deze richting wijst ook de nog steeds doorgaande daling van het statistiekrecht, dat ditmaal slechts *f* 123.600 in de schatkist bracht. De ontvangsten van de beide eerste maanden van het jaar beteekenen voor dit middel een diepterecord. Er kwam slechts *f* 239.100 binnen tegen *f* 276.400 in 1934 en bij een raming van *f* 300.000.

De zoutaccijns, die den laatsten tijd vrij ruime baten oplevert, verschaftte ditmaal een surplus van *f* 28.400. De geslachtaccijns bereikte, door de daling der vee prijzen en het verminderd vleeschverbruik, met een ontvangst van *f* 415.900 (*f* 211.300 minder dan in Februari jl.) een dieptepunt. De wijnaccijns gaf een vermindering te zien van *f* 50.400, doch de inkomst van Februari 1934 was abnormaal hoog. Het gedistilleerd verschaftte *f* 192.900 minder en het bier *f* 112.000. De vier laatstgenoemde accijnsen onder vinden in sterke mate den invloed der economische crisis; bij den bieraccijns is ook te rekenen met de afschaffing der 15 opcenten met Juli 1934. Bij geen van de bedoelde accijnsen werd ook de maandraming gehaald, terwijl het overzicht over de eerste twee

maanden eveneens zeer ongunstige cijfers te zien geeft. Met den suikeraccijns gaat het den laatsten tijd iets beter; zoowel de raming als de opbrengst van de overeenkomstige maand van het vorige jaar werden overtroffen (de laatste met *f* 1.113.300; de opbrengst van Februari 1934 was echter zeer gering als gevolg van de invoering der crisis-suikerheffing in October 1933). Ook de tabaksaccijns valt niet tegen; de vooruitgang bedraagt bij dit middel *f* 355.500, als gevolg van de verhooging van het tarief; echter moet hierbij worden opgemerkt, dat de maandraming niet werd gehaald (nadeelig verschil *f* 123.300).

De belasting op gouden en zilveren werken gaf *f* 6.900 minder. Daarentegen vertoonde de omzetbelasting een stijging van *f* 2.446.700; in Februari 1934 was de belasting echter eerst sedert kort in werking getreden, zoodat nog geen normale opbrengst werd verkregen. De loop van dit middel stelt nog steeds teleur; indien men in aanmerking neemt, dat de middelste maand van het kwartaal voor deze belasting de gunstigste is, dan is een ontvangst van *f* 5.055.200 bij een maandraming van *f* 6.791.700 wel zeer aan den lagen kant. De afneming van den omvang der omzetten en de daling der prijzen drukken de opbrengst. De couponbelasting doet het thans beter; zij gaf ditmaal *f* 475.700 bij een raming van *f* 416.700; de beide eerste maanden verschaften reeds een surplus van *f* 569.300 boven het evenredig deel der raming.

De groep van middelen, die in meer rechtstreeksch verband met het zakenleven staan, maakt op dit oogenblik ook geen kwaad figuur. De zegelrechten stegen met *f* 143.200, hetgeen echter niet aan een ruimer vloeien der beursbelasting is toe te schrijven, daar deze laatste juist *f* 74.800 minder opleverde. De registratierechten liepen op met *f* 116.300. Gerekend over twee maanden valt bij beide middelen, zoowel ten aanzien van de opbrengst van het vorige jaar als ten opzichte van de raming, een vooruitgang te constateeren.

Opvallend gunstig is in den laatsten tijd de loop der successierechten; hoewel December en Januari jl. ruime opbrengsten gaven, werd in de afgelopen maand *f* 3.941.600 ontvangen, d.i. *f* 1.692.300 meer dan in Februari 1934 en *f* 1.191.600 boven de maandraming. Wellicht zijn hier evenwel bijzondere omstandigheden in het spel. Tenslotte de loodsgelden, die een decrees van *f* 64.000 aanwezen, waarin de met ingang van 1 Augustus 1934 in werking getreden tariefsverlaging tot uitdrukking komt.

Van de Directe Belastingen, onder Afdeeling I verantwoord, is voor de grondbelasting thans nog slechts *f* 1.725.800 op kohier gebracht; ultimo Februari 1934 bedroeg het zuiver kohierbedrag *f* 7.445.500. De teruggang is te wijten aan de omstandigheid, dat in Januari jl., in verband met aanhangige wetsontwerpen, nog geen aanslagbiljetten werden uitgereikt. In de overige belastingen is gedurende de afgelopen maand slechts een geringe toeneming van het zuiver kohierbedrag te bespeuren. Bij vergelijking van de cijfers van ultimo Februari 1935 met die van het overeenkomstige tijdstip van het vorige jaar blijkt, dat over de geheele lijn een teruggang valt waar te nemen.

Bij de inkomstenbelasting bedraagt de daling *f* 1.464.700, bij de vermogensbelasting *f* 40.900 en bij de Verdedigingsbelasting I *f* 144.600. De belasting van de doode hand, die in het begin van het vorige jaar nog niet werd geheven, komt op den staat voor met een kohierbedrag van *f* 40.700.

Staat II, die het verdere verloop van het dienstjaar 1934 aangeeft, toont aan, dat in de maand Februari jl. in de zuivere opbrengst der directe belastingen nog eenige wijzigingen zijn gekomen; deze wijzigingen zijn echter niet belangrijk.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

ITALIË'S PLAATS IN HET GOUDBLOK.

Dr. H. Fraenkel te Rome schrijft ons:

Italië heeft zeven jaar geleden zijn valuta gestabiliseerd; na den val van het Engelsche Pond is het ertoe overgegaan, de dekking van zijn biljettenomloop uitsluitend in goud te zoeken; op de Economische Conferentie te Londen is het toegetreden tot het z.g. goudblok. Bij talrijke gelegenheden, laatstelijk nog bij de instelling der *clearing* aan het eind van 1934, heeft de Italiaansche regeering duidelijk en nadrukkelijk te kennen gegeven, dat zij de huidige pariteit der Lire wil handhaven.

Die herhaalde verklaringen bewijzen intusschen, dat de regeering telkens weer benaderd werd met wenschen tot devaluatie. Dat kan ook geenszins verwonderen, indien men bedenkt, dat het voorbeeld der Angelsaksische landen zelfs in de meest kapitaalcrachtige landen van het goudblok een diepen indruk heeft gemaakt. Hoeveel sterker moet die indruk zijn in een kapitaalarm land, dat met ernstige economische en financiële moeilijkheden te kampen heeft. Het zijn vooral Engelsche economen, zooals de bekende schrijver Paul Einzig, die voor Italië de eenige redding in devaluatie zien.

Of een land wil devalueeren of niet, hangt echter uitsluitend van de regeering af. De devaluatie is tenslotte een wilsdaad; als zoodanig onttrekt zij zich aan de voorspellingen van een buitenstaander. Wat wij willen nagaan, is dan ook slechts de vraag, of de huidige toestand den waarborg biedt, dat Italië het goudblok trouw kan blijven. Onze beschouwingen dienen daartoe tweeledig te zijn: enerzijds de ideëele, dat is politieke en psychologische, anderzijds de materiele factoren nagaan, die het vraagstuk beheerschen.

* * *

In zijn groote rede te Pesaro in 1926 verpande Mussolini zijn woord, dat de Italiaansche spaarder niet zou worden bedrogen. Na een jaar van moeilijken strijd kwam men zoover, dat de Lire kon worden gestabiliseerd. Daarmee was de Lire echter aanmerkelijk boven haar laagste punt van 1 : 125 omhooggebracht; het bedrijfsleven bespeurde daarvan terstond de schadelijke gevolgen, temeer waar België na een korte proeve van zijn hoogen koers terugkwam en het rijke Frankrijk den Franc lager stabiliseerde dan Italië zijn Lire. De fascistische prestige-uiting bleek economisch een misrekening. De statistiek toont, dat bijv. de daling van den Italiaanschen automobiëlexport toenmaals met een grooten sprong inzette.

Om deze reden alléén kan men de Italiaansche stabilisatie echter nog geen mislukking noemen. Overziet men de ontwikkeling der latere jaren, dan wordt vooral duidelijk, dat de verregaande bescherming van het gespaarde vermogen van beslissende betekenis is geweest voor de toekomst der staatsfinanciën. De Staat heeft het vertrouwen der spaarders in des te ruimer mate gewonnen, als de productie het, ten deele onder de inwerking der stabilisatie, verloor. Het is een feit, dat de Staat uit alle particuliere kringen telkens weer de middelen heeft ontvangen, die hij voor zijn stijgende behoeften noodig had. Daardoor heeft Italië zijn opzet om buitenlandsche schulden te vermijden, volledig kunnen doorvoeren. De Staat is financieel van het buitenland onafhankelijk gebleven en heeft daardoor zijn politieke positie voor aanvallen van die zijde beveiligd. Ook al zou Italië eenmaal de financiële hulp van Frankrijk aavaarden, dan zou het daarmee nu toch niet in financiële afhankelijkheid geraken en zijn politieke bewegingsvrijheid beperkt zien. De financiële relatie zou nu veeleer een *gevolg* zijn van de politieke toenadering. Een politieke toenadering, die mét of, zonder financiële ondersteuning in elk geval ertoe bijdraagt, dat Italië zijn valuta kan handhaven, het-

geen weer een versterking van het goudblok beteekent.

* * *

Ook in Italië zijn er natuurlijk voorvechters van de devaluatie. Zij komen echter — daarvoor zorgt de censuur — niet openlijk aan het woord. Sedert midden 1933 mag over het weekbericht van de Banca d'Italia niet meer geschreven worden, om de publieke opinie niet te verontrusten. Of dit verbod zijn doel bereikte, mag men echter betwijfelen, want de censuur werkt slechts binnen de staatsgrenzen en daarbuiten konden de voorstanders der devaluatie vrijelijk hun stem verheffen, die ook in Italië werd vernomen. Kritiek en raadsragen van Engelsche financiers en economen vonden in Italië geloovige aanhangers, tot schade van het vertrouwen in de eigen regeering. Wie den stagen neergang van den export aan eigen lijf gevoelde, liet zich gaarne overtuigen, dat het voorbeeld der Angelsaksische landen voor Italië navolging verdiende. Want de scherpe maatregelen, waarmede de regeering rente, loonen, huren en prijzen omlaag bracht, hebben misschien de daling van den export geremd, zij hebben haar niet kunnen opheffen en zijn dus ontoereikend geweest.

Deze stemming in het land heeft, zooals men weet, in het laatste jaar een aanzienlijke kapitaalvlucht veroorzaakt, waaraan het algemeene clearingvoorschift aan het eind van 1934 een einde trachtte te maken. Dit scherpe ingrijpen, twee maanden later gevolgd en aangevuld door een eveneens vrijwel algemeene invoercontingenteering, toonde, dat de Staat den snellen goudafvloeit niet meer meende te kunnen verdragen. De harde straffen, waarmede het decreet dreigde, brachten den goudafvloeit althans voor het oogenblik tot stand. Op den duur zal echter de internationale toenadering en consolidatie waarschijnlijk een betere waarborg zijn dan de hardste straf, want alle staten hebben na den oorlog ondervonden, dat de kapitaalvlucht zich met strafbepalingen slechts zeer onvolkomen laat tegengaan. Men kan bijna zeggen — en dat geldt ook voor Italië — hoe harder de straf, hoe minder effect.¹⁾

* * *

Italië beschermt zijn goudbezit met het oog op zijn valuta. Daarachter staat echter de eigenlijke taak: de betalingsbalans uit de zware passiviteit der laatste jaren te bevrijden. Een financiële ondersteuning uit het buitenland kan de staatsbank slechts over een moeilijk oogenblik heen helpen, maar géén financieel evenwicht schenken. Dit wordt natuurlijk in bevoegde kringen volkomen ingezien. Het binnenlandsche bedrijfsleven is door de sociaal-economische regeeringspolitiek, welke men onder het begrip corporatisme pleegt saam te vatten, in deze jaren voor zware schokken bewaard. De buitenlandsche politiek

¹⁾ De invoering van een algemeene *clearing* stuitte het afvloeien van goud juist boven de wettelijke dekkingsgrens van 40 pCt. Dit dekkingspercentage is echter in werkelijkheid een weinig gunstiger dan dit cijfer aangeeft, omdat de Lire een, zij het ook gering, agio heeft tegenover de andere goudvaluta, nl. 4 punten boven den Franschen Franc, terwijl de Italiaansche staatsbank haar gouddekking naar den wettelijk voorgeschreven koers becijfert. De oorspronkelijk voorgeschreven goudpunten werden voor het valutaverkeer reeds spoedig opgeheven, daar zij een onnoodige belemmering vormden.

Deze mogelijkheid, de wet een weinig te corrigeren of te verzachten, is weer karakteristiek voor de Italiaansche financiële staatsbemoeiing en trouwens voor de gansche Italiaansche mentaliteit. Het is geen fascistisch verschijnsel, maar een oude traditie. Reeds vóór den oorlog wist Italië, niettegenstaande zijn lidmaatschap van de Latijnsche muntunie, jarenlang zijn moeilijke positie door zulk een elastisch agio te verlichten. Natuurlijk kan daarmee op heden geen evenwicht met de andere landen met gedeprecieerde valuta bereikt worden; maar de staatsbank krijgt hierdoor een zekere vrijheid van manoeuvreeren, die haar tegenover de aanvallen der valutaspesulatie in een gunstige positie brengt.

heeft echter niet altijd en niet overal de economische belangen gediend en bevorderd.

Voor Italië geldt slechts het zakelijke argument, dat de devaluatie een impuls aan de productie zou geven. De Italiaansche regeering laat zich daarvan echter niet overtuigen, wijl de huidige inrichting der internationale handelsbetrekkingen zóó is, dat geen enkel land, en zeker geen klein land, van de devaluatie van zijn geld nog een aanzienlijk voordeel voor zijn uitvoer kan verwachten. Engeland zelf zou zeker de eerste zijn om zich tegen een overstroming met Italiaansche goederen te weren. Bovendien, zoo merken de verdedigers der Lire op: Engeland heeft als internationale geldmarkt zijn devaluatie mede op kosten van zijn buitenlandsche schuldeischers doorgevoerd; Italië daarentegen, dat weinig buitenlandsch kapitaal gebruikt, zou het gansche verlies zelf dragen.

* * *

Zoo wij de voorstanders der devaluatie in Italië nader bezien, vinden wij hen reeds sedert den dag, dat Mussolini te Pesaro de hooge stabilisatie der Lire aankondigde. Hun getal en hun invloed zijn echter spoedig geslonken. De speculanten werden hard aangepakt en uitgeroeid; de groote bankdirecteuren werden tot gehoorzaamheid gedwongen of moesten hun plaats aan jonge krachten afstaan. De staat heeft het gansche particuliere credietwezen geheel onder zijn contróle gebracht, terwijl hij het crediet op middelbaren en langen termijn deels onder den druk van crisismoodzaak, deels uit eigen beweging in semi-staatsinstellingen als het *Instituto di Credito Mobiliare* en het *Instituto per la Ricostruzione Industriale* heeft georganiseerd. De strijd om de macht tusschen de bankwereld en den Staat is geheel ten gunste van den laatste beslist.

Het fascisme moge met zijn corporatief stelsel een revolutionaire hervorming scheppen, de financieele wetenschap is even conservatief gebleven als de financieele politiek. Wat zich wijzigt, is de overgang van de macht uit de handen der particulieren in die van den Staat; wat blijft, zijn de beproefde kapitalistische stelregels, waarmee het arme en met schulden beladen Italië zich sedert zijn éénwording omhoog gehongerd had. Men mag zeggen, dat Italië het geluk gehad heeft, dat een gezonde skepsis het voor alle nieuwe heiltheorieën op economisch en financieel gebied heeft behoed. Op internationaal gebied vonden de herstellvorderingen en de Gold-Exchange-Standard in de Italiaansche wetenschap hun meest bedachtzame tegenstanders en de politiek der fascistische regeering vormde daarmee geen tegenstelling.

Op de binnenlandsche markt heeft het fascisme, bij vroeger vergeleken, de contróle en het gezag van den Staat doen gelden en heeft het van geval tot geval het accent anders gelegd dan een parlementaire regeering zou gedaan hebben; maar in principe heeft het de vroegere theorieën niet verworpen, maar overgenomen. De waarlijk geniale leeningstechniek van het Italiaansche financieele departement steunt op de ervaringen van vroeger; zoo had de groote conversie van begin 1934 haar voorbeeld in een conversie, die Luzzatti in de negentiger jaren doorvoerde. De staatsbank behield tot 1929 toe haar directeur-generaal en lateren gouverneur Bonaldo Stringher, die haar sinds 1895 bestuurde. Ook de ministers van financiën, die elkaar in de fascistische regeering opvolgden, de geleerde De Stefani, de bankier Volpi, de ambtenaar Mosconi en de koopman Jung waren alles eerder dan revolutionairen en hielden nuchter aan de oude regels vast.

De fascistische financieele politiek is wél dikwijls lichtzinnig geweest, maar zij heeft zich nooit in een dwaalleer laten vangen. Eerder werd zij steeds nog conservatiever: de vestiging der semi-staatsinstellingen, die het crediet op langen en middelbaren termijn aan de effectenbanken onttrekken, was een afkeer van het Duitsche en een overname van het

Engelsche systeem om het geldwezen hechter te maken.

* * *

Wanneer wij de verhouding van de financieele tot de algemeene politiek, die wij hierboven slechts even aanraakten, nader bezien, komen twee punten naar voren.

De fascistische staatsopvatting geeft aan het centrale gezag machtsmiddelen, die dit vroeger niet heeft bezeten. Italië heeft niet alleen het gansche financieele onder staatscontróle gesaneerd en gereorganiseerd, niet alleen de voor de algemeenheid belangrijke takken van productie gesteund en onder contróle gebracht, het heeft ook de vestiging van nieuwe industriebedrijven van de goedkeuring der regeering afhankelijk gemaakt, uitvoermerken verplichtend gesteld voor landbouwproducten, gedwongen onteigening van grondbezit in het belang van intensievere bebouwing ingevoerd; kortom, de Staat doet zich in alle kringen van het particuliere bedrijfsleven steeds meer met toezicht en dwang gelden. Waar het noodig is, kan de regeering door wetsdecreten, zonder de parlementaire goedkeuring af te wachten, in het economisch leven ingrijpen.

Maar verschilt dit beeld in beginsel van de ontwikkeling, die wij in andere landen waarnemen? Zelfs in de burchten van het parlementarisme, in Frankrijk en Engeland — om van de Vereenigde Staten niet te spreken — zien wij dezelfde dingen. Italië moge hier en daar harder hebben doorgetast dan andere landen. Maar dat komt ten deele, omdat Italië nog veel moest inhalen, wat in andere landen reeds vroeger, zelfs reeds vóór den oorlog bestond. Indien Italië heden al met zijn strenge unificatie aan de spits van de ontwikkeling zou staan, blijven de andere landen toch niet ver achter. Het verschil bestaat minder in de feitelijke toestanden zelf dan in de propaganda, die men er hier méé en vóór maakt, door ze met het stempel „fascisme” en „corporativisme” aan de wereld voor te stellen.

Wanneer de buitenlander dit overweegt en zich herinnert, hoe dikwijls de Italiaansche regeering bijv. haar ingrijpen in den handel als afweer tegen maatregelen van andere landen tracht te rechtvaardigen, dan zal hij begrijpen, dat de geldpolitiek ook in Italië niet volgens andere gezichtspunten geleid wordt.

* * *

De particuliere eigendom en de particuliere vrijheid zijn aan groote beperkingen onderworpen, maar niet botweg afgeschaffd; ook in de wet blijven zij steun vinden. Ideologisch is het fascisme een kind van het nationalisme en een tegenstander van het marxisme. Reeds de wijze, waarop de regeering het spaarkapitaal heeft behandeld, is een bewijs, dat er in Italië geen socialistische strijd tegen „het bezit” wordt gevoerd.

Het corporatieve stelsel is niet uit economische, maar uit sociale beginselen gegroeid. Het begin vormden de vakverenigingen met hun getrapten opbouw; zij waren, in ideëele tegenstelling met het socialisme, van boven af geconstrueerd, maar hadden de tegenstelling tusschen werkgevers en werknemers behouden. Eerst jaren later begon zich over deze staatsvakbonden heen de economische opbouw der corporaties te verwerken. Deze beginnen juist tegenwoordig met hun eigen werkzaamheden; hun ontwikkeling zal zich eerst langzamerhand kunnen aftekenen. Reeds nu kan men echter zeggen, dat deze economische samenwerking tusschen arbeiders en werkgevers onder toezicht van den partijstaat geen socialistische experimenten zal opleveren, die het kapitaal ondragelijk zouden belasten.

Ook de kort geleden ingevoerde 40-urenweek tot vermindering der werkloosheid, aangevuld door de instelling van een toelage voor kinderrijke arbeiders, beteekent weliswaar een nieuw financieel offer voor beide zijden, maar de uitvoering staat onder voortdu-

rende contrôle van de leiding, die ondraagbare lasten terstond kan opheffen. Deze 40-urenweek is, bij dit licht bezien, niets anders dan een afwenteling van de werkloozenzorg en de werkverschaffing (openbare werken) van de schouders der regeering op die van werkgevers én arbeiders.

Alle prijzen, loonen, huren, renten zijn door de regeering in den loop der laatste jaren verlaagd, ten deele door druk, ten deele door dwingende voorschriften. Maar wat niet daalde, zijn de belastingen. Dit is de keerzijde van de medaille.

Prof. Mortara heeft een goed jaar geleden de volgende rekening opgesteld. Het volksinkomen werd in 1925 door de regeering, die voor de onderhandelingen over de oorlogsschulden met Amerika en Engeland stond, op 100 milliard Lire geschat. Sedertdien is de groothandelsindex met 57 pCt. gedaald, de inkomensindex voor 1932/33 volgens Mortara minstens met 35 tot 40 pCt.; het nationale inkomen is dus gedaald van 65 tot 60 milliard Lire. De staats- en gemeentebelastingen bedroegen in 1925/26 20 milliard Lire, voor 1933 worden zij op 19 milliard geschat. M.a.w. de belastingen bedroegen in 1925 20 pCt., maar in 1933 ongeveer 30 pCt. van het nationale inkomen.

Wanneer men nu echter rekening houdt met de wijziging van de goudwaarde en de koopkracht der Lire sinds 1925/26, wordt dit beeld nog ongunstiger. Wanneer men den goudindex 1925/26 100 stelt, bereiken de staatsinkomsten in 1933 het indexcijfer 118 en de uitgaven het cijfer 166. Bovendien heeft de crisis echter de koopkracht van de Lire nog aanmerkelijk verhoogd; naar den koopkrachtindex bereiken de inkomsten het cijfer 214 en de uitgaven dat van 301. Daarnaast vergelijkt Mortara nog het bedrag der douane-inkomsten met dat van den invoer en komt daarbij tot het resultaat, dat de invoerrechten van 1929 den gezamenlijken invoer met 14 pCt., in 1933 echter met 37,9 pCt. belastten.

Deze schattingen zijn uiteraard slechts benaderend. Zij toonen echter, dat de belasting van het volksinkomen onevenredig is gestegen. Het zijn vooral de openbare werken (werkverschaffing) en de militaire uitgaven die verhinderd hebben, dat de belasting van het particuliere inkomen zich aan de omstandigheden kon aanpassen. Ondanks de krachtige pogingen van verleden jaar tot beperking der uitgaven, salarisverlaging en conversie der leening, is het deficit van het staatsbudget nog niet — zooals Mussolini had aangekondigd — opgeheven, maar moet het door leeningen worden aangevuld. Het is echter wel aanzienlijk beperkt, zoodat men in de richting van een sluitend budget gaat. Of dat echter in de eerste jaren bereikt zal worden, hangt vooral ook van de algemeene politieke ontwikkeling af. Men denke slechts aan de kosten, die reeds de beperkte militaire maatregelen ten aanzien van Oost-Afrika meebrengen.

Eerst, wanneer het budget in evenwicht is, zal men aan een verlaging der belastingen kunnen beginnen. Het Deutsche voorbeeld om de inkomsten van aanstaande jaren reeds van te voren te verdisconteeren, kan Italië niet meer volgen, daar het met zijn annuï-

teitenstelsel (verdeeling der uitgaven over een reeks van jaren) deze bron reeds heeft uitgeput en wel met dezelfde bedoeling, de volkshuishouding over de moeilijke jaren heen te helpen en de productie te stimuleeren. Niet zonder succes, daar het jaar 1934 een aanzienlijke verbetering van de binnenlandsche markt gebracht heeft. Daardoor steeg echter de invoer van grondstoffen, zoodat de binnenlandsche productievermeerdering wél de snelle daling van den uitvoer ten deele kwam vergoeden, maar de handelsbalans eronder leed. Het deficit daalde in 1934 ongeveer 1 milliard Lire onder dat van 1933 en bereikte een hoogte van 2400 millioen. Het gevaar voor de Lire, dat in deze ongunstige positie dreigt, gaf aanleiding tot de scherpe invoerbepalingen van begin Februari.

Het tekort op het staatsbudget en op de handels- en betalingsbalans zijn dus de voornaamste zwakke punten van de financieele positie van Italië. Deze is echter in zoverre niet zorgwekkend, als deze gevaarlijke punten bekend en scherp omgrensd zijn. Aan de saneering van het Italiaansche bedrijfsleven en het bankwezen is in de crisisjaren zoo krachtig gewerkt, dat zij nu als in hoofdzaken voltooid mag heeten. Grote „krachs” zijn dus niet meer te duchten. Daarmee krijgt de Staat, die milliardien heeft moeten steken in de gesaneerde ondernemingen, van dien kant zijn vrijheid van beweging terug en behoeft geen verrassingen meer te duchten. De strenge scheiding tusschen banken en financieele instellingen voor lang en middelbaar crediet is voltrokken en het nieuwe stelsel is reeds in werking. De IRI (Instituut voor de Industriele Reconstructie), dat de heele last van talloze noodlijdende groote en kleine ondernemingen op zich genomen had, heeft reeds een groot deel daarvan technisch, financieel en organisatorisch gesaneerd en voor de nieuwe financiering particulier kapitaal weten te winnen. Zoo keert langzaam aan het vertrouwen van het publiek in aandelen en industriele obligaties terug; de beurs heeft zich van haar diepste inzinking, zoowel wat koersen als omzetten aangaat, hersteld.

Tot de vroegere toestanden keert men echter niet terug. De zelfstandigheid van de concerns, die in de armen van den staat zijn gezonken, wordt hersteld onder zijn contrôle en blijft onder zijn contrôle. De credieten worden verleend door financieele instellingen, die zonder uitzondering een semi-staatskarakter dragen. Dit stelsel leidt wellicht tot groote bureaucratistische starheid, doch dit voelt men voorloopig niet als nadeel, wijl degene, die zich gebrand heeft, nog bang is voor het vuur en men zich voor herhalingen van een „krach” als die van Gualino wil vrijwaren.

Deze organisatie van het crediet beteekent echter ook nog een werkzame contrôle op de gestie der corporaties. Indien deze immers voor economische experimenten geld zouden zoeken, hebben de semi-staatscredietinstellingen steeds het laatste woord.

* *

Zoo ziet men, waarheen men ook het oog richt, de invoeging van alle dingen in den z.g. „totalitair” Staat. De gansche economische en financieele

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	10-16 Mrt. 1935	Sedert 1 Jan. 1935	Overeenk. tijdvak 1934	10-16 Mrt. 1935	Sedert 1 Jan. 1935	Overeenk. tijdvak 1934	1935	1934
Tarwe	7.070	203.794	214.402	350	2.827	16.929	206.621	231.331
Rogge	3.284	45.167	86.901	31	281	8.000	45.448	94.901
Boekweit	498	6.113	3.937	—	—	—	6.113	3.937
Maïs ¹⁾	18.425	179.321 ¹⁾	220.392	8.929	31.590	58.924	210.911	279.316
Gerst	6.090	75.225	65.439	2.395	9.680	6.596	84.905	72.035
Haver	4.288	26.130	35.551	1.000	1.460	650	27.590	36.201
Lijnzaad	500	14.528	54.829	23.388	144.512	74.140	159.040	128.969
Lijnkoek	6.484	8.423	26.801	—	—	—	8.423	26.801
Tarwemeel	583	4.393	3.487	65	1.210	541	5.603	4.028
Andere meelsoorten	554	8.281	12.056	88	882	1.640	9.163	13.696

Maïs¹⁾: Men leze voor aanvoer in de week 17—23/2 '35: 13.640 in plaats van 23.640.

organisatie heeft een kristallisatieproces doorgemaakt, waardoor elke, ook de kleinste particuliere onderneming, zich naar het middelpunt heeft moeten richten. De regeering, d.w.z. Mussolini en zijn naaste medewerkers, hebben alle draden in de hand.

Italië heeft nog nooit zulk een streng etatisme gekend. De overgang van vroeger tot het huidige fascistische tijdperk is des te scherper, wijl het parlementaristische Italië eenmaal het typische land van het *laissez faire* was, waarin Staat en particulieren hun scherp gescheiden sferen hadden. Tegenwoordig zijn zij geheel ineengevlochten.

Het nieuwe systeem beteekent dus een radicale behandeling, wier deugdelijkheid afhankelijk is van de wijsheid der regeerders. De twaalf jaren fascistisch bewind toonen, dat Mussolini den financieelen boog wél strak heeft gespannen, maar tot nu toe niet heeft laten breken. Ook de „totalitaire” Staat hield zich naar best vermogen aan de beginselen der klassieke economie.

Zooals in het jongste verleden, zoo is ook voor de naaste toekomst de financieele en economische positie van Italië en zijn plaats in het goudblok nauw verbonden met de ontwikkeling van zijn internationale politiek.

AANTEKENINGEN.

De zichtbare suikervoorraden in de wereld.

De zichtbare voorraden per 1 Febr. zijn volgens Czarnikow:

	1934 tons	1933 tons	1932 tons
Duitsland	1.257.000	1.130.000	1.194.000
Tsjecho-Slowakije	462.000	418.000	530.000
Frankrijk	895.000	651.000	736.000
Nederland	312.000	353.000	284.000
België	212.000	173.000	180.000
Hongarije	100.000	115.000	97.000
Polen	370.000	359.000	430.000
U.K. Geïmp. suiker	302.000	508.000	451.000
„ Binnenl. „	205.000	172.000	121.000
Europa	4.115.000	3.879.000	4.023.000
V.S. Alle havens	555.000	271.000	273.000
Cubaansche havens	365.000	367.000	581.000
Cuba binnenland	553.000	520.000	900.000
Java	1.868.000	2.733.000	2.824.000
Totaal	7.396.000	7.770.000	8.601.000

Javasuiker-afschepingen.

De suikerafschepingen van Java bedroegen in de laatste 3 jaren:

Naar:	1934 tons	1933 tons	1932 tons
Europa en Port-Saïd v.o. .	113.458	129.436	416.949
Afrika	19.871	12.663	16.486
Britsch-Indië	342.785	350.929	431.320
Siam	26.865	29.013	41.412
Singapore en Penang	82.597	68.151	82.326
Hongkong	207.347	186.847	230.082
China	69.970	105.174	114.357
Aziatisch Rusland	5.592	5.072	5.888
Japan en Korea	142.619	197.960	42.867
Australië en N.-Zeeland ...	63.381	62.005	47.434
Ver. Staten Westkust	662	502	1.817
Diverse landen	3.277	1.188	2.967
	1.078.424	1.148.940	1.483.905

Strijd tegen de mechaniseering in de sigaren-industrie.

Rectificatie. In E.-S.B. van 13 Maart 1935 moet op blz. 236 de noot aan den voet van de tweede kolom als volgt worden gelezen:

„^{a)} Dit zijn z.g. groote sigaren. De totale consumptie van sigaren en z.g. cigarillos van 3 ct. en lager bedroeg in 1934 reeds 41 pCt. van de totale consumptie.”

BOEKAANKONDIGINGEN.

Bankpolitiek door Dr. F. Somary. Derde druk (Tübingen 1934; Verlag von J. C. B. Mohr. Prijs R.M. 12.50, geb. R.M. 15).

In dezen tijd, waarin tengevolge van de crisis in verschillende landen allerlei maatregelen ter hervorming van het bankwezen worden genomen (Ver. Staten, Duitschland, België, Zwitserland, enz.), is de nieuwe druk van het boek van den bekenden Zwitserischen bankier een welkome verschijning. De nieuwe vraagstukken, als bijv. het alternatief tusschen de bescherming van de valuta of die van de banken, de gevolgen van den toenemenden invloed van den staat in het bankwezen en vele andere, worden uitvoerig behandeld. De schrijver heeft voor bestrijding van de theorie van de credietstheorie functie van de banken meer ruimte over gehad dan deze leer verdient. Toch meenen wij, dat zijn argumenten niet geheel overtuigend zijn.

De crisis van 1930/34 schijnt voor het bankwezen analoge gevolgen te hebben als de crisis van 1873 voor de spoorwegen. Daarom wordt uitvoerige aandacht geschonken aan de staatsinterventie in het bankwezen. Hoewel het waarschijnlijk lijkt, dat staatsbanken momenteel door betere kooplieden en de particuliere banken door kleinere persoonlijkheden geleid worden als een generatie geleden, komt het volgens Dr. Somary niet daarop aan. De Staat kan de banken in allerlei vormen in een bepaalde richting drijven, die ongewenscht is; monopoliseering van het crediet en het vrije bedrijfsleven zijn volgens hem op den duur niet vereenigbaar.

Het einde van het particuliere bankwezen en de hervorming van de credietbanken tot monopolie-organisaties als de centrale banken zal het vraagstuk van de bankpolitiek terecht niet oplossen, doch alleen een anderen vorm geven. V.

ONTVANGEN BOEKEN.

Begrooting en rekening van Gemeentebedrijven door N. L. Reuvecamp. Derde, herziene uitgaaf. (Alphen aan den Rijn 1934; N. Samsom N.V. Prijs f 1.50).

Deze gelegenheid is gebruikt om voor zooveel noodig een nieuwe bewerking van eenige onderdeelen te geven in verband met de bepalingen betreffende takken van dienst, welke bij de herziening van 1931 in de gemeentewet zijn opgenomen. De schrijver heeft daarbij aan jurisprudentie en aan literatuur aandacht geschonken.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT VAN DEN STAND DER RIJKSMIDDELEN. (In Gulden)

Afdeling Ia Dir. belastingen.	Kohieren voor den dienst 1935 ¹⁾			Zuiver bedrag der kohieren voor den vorigen dienst t. m. dezelfde maand van het vorige jaar ²⁾
	Benaming der middelen	Totaal bedrag	Bedragen, welke zijn teruggegeven of anders dan wegens betaling op de kohieren afgeschreven	
Grondbelast. a)	1.725.755	—	1.725.755	7.445.455
Inkomst.bel. b)	19.200.692	412.368	18.788.324	20.252.987
Vermogensbel. c)	5.286.382	33.776	5.252.606	5.293.497
Verdedig.bel. I	2.394.284	40.207	2.854.077	2.998.675
Bel. v. d. doode hd.	40.671	—	40.671	—
Totalen ..	29.147.784	486.351	28.661.433	35.990.614

a) $\frac{1}{4}$ hoofdsom + 20 procenten op de hoofdsom der gebouwde eigendommen.

b) Hoofdsom + procenten. c) Hoofdsom + procenten.

¹⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit $\frac{2}{3}$ gedeelte van het met 1 Mei 1935 aanvangende belastingdienstjaar 1935/1936 en $\frac{1}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1934/1935.

²⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit $\frac{2}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1934/1935 en $\frac{1}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1933/1934.

Afdeeling Ib Overige middelen.	Februari 1935	Sedert 1 Februari 1935	Overeen- komstige periode 1934
Benaming der middelen			
Divid.- en tantiëmebel.	404.815	1.035.064	986.113
Rechten op den invoer	5.743.670	12.547.040	8.665.339
Statistiekrecht	123.556	239.066	276.465
Accijns op zout	188.163	420.992	316.511
Accijns op geslacht	415.928	879.997	1.144.457
Accijns op wijn	63.309	110.736	160.403
Accijns op gedistill.	2.104.068	4.475.593	4.685.266
Accijns op bier	493.505	1.105.319	1.486.210
Accijns op suiker	4.622.918	9.247.220	7.284.856
Accijns op tabak	2.710.019	6.031.983	5.478.743
Bel. op gouden en zilverw.	39.423	75.851	104.618
Omzetbelasting	5.055.221	9.198.841	5.954.189
Couponbelasting	475.667	1.402.683	298.454
Recht. en boeten v. zegel	1.553.804	3.416.023	3.014.242
Recht. en boet. v. registr.	1.036.606	2.184.847	1.792.373
Recht. en boet. v. succes- sie, v. overgang bij over- lijden en v. schenking	3.941.564	7.523.545	5.602.819
Opbrengst d. loodsgelden	248.671	525.637	651.247
Totalen	29.220.907	60.420.437	47.902.305

3) Hieronder begrepen wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissonnairs in effecten, enz. f 220.501 (Beursbel.); 4) Id. f 587.332.

AFDEELING II. DIENSTJAAR 1934.

Benaming der middelen	Bedrag van de raming	Zuivere op- brengstoverhet tijdvak van 1 Jan. 1934 tot en met de maand Febr. 1935
Grondbelasting. (1/2 hoofdsom + 20 opcenten op de hoofdsom der gebouw- de eigendommen.)	9.735.000	9.748.765
Inkomstenbelasting (hoofdsom + 20 opcenten).	54.880.000 *)	58.751.497
Vermogensbelasting (hoofdsom + 55 opcenten).	17.515.000 *)	16.775.348
Verdedigingsbel. I	11.700.000	8.859.913
Belasting v. d. doode hand	3.000.000	814.345
Divid.- en tantiëmebelasting.	12.240.000	13.192.622
Rechten op den invoer	86.462.500 *)	82.190.166
Statistiekrecht	1.800.000	1.768.807
Accijns op zout	2.300.000	2.122.326
Accijns op geslacht	6.500.000	6.196.569
Accijns op wijn	2.340.000	2.718.288
Accijns op 't gedistilleerd	33.000.000	30.344.725
Accijns op bier	11.815.000	10.201.836
Accijns op suiker	62.200.000	52.923.917
Accijns op tabak	31.000.000	31.341.402
Belast. op gouden en zilverw.	600.000	497.373
Omzetbelasting	81.500.000	54.416.721
Couponbelasting	5.400.000 *)	4.116.786
Rechten en boeten van zegel	15.860.000	17.509.285
Rechten en boeten v. registr.	10.000.000	11.302.408
Rechten en boeten v. succes- sie, v. overgang bij overlij- den en v. schenking	30.400.000	34.840.203
Opbrengst der loodsgelden	3.500.000	3.629.940
Totalen	493.747.500	454.263.242

*) Nader gewijzigd ingevolge de wet van 27 December 1934 (Stbl. No. 683) houdende wijziging van de Middelenwet van het dienstjaar 1934.

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET VERKEERSFONDS.

	1.133.690	2.826.827	1.597.737
Motorrijtuigenbelasting			
Rijwielbelasting	14.983	32.332	29.760
Totaal	1.148.673	2.859.159	1.627.497

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET GEMEENTEFONDS.

	Dienst 1934 Zuiver bedrag der kohieren tot en met de maand Febr. 1935	Zuiver bedrag der ko- hieren voor den dienst 1933/34 tot en met de zelfde maand van 1934
Gemeente.f.belast.	53.057.859	56.540.495
Tijd. opc. o. d. gem.f.b.	20.073.997	21.623.276
Opc. verm. t. get. v. 50	4.988.444	4.993.579
Tijd. opc. o. d. verm.b.	2.993.066	2.996.148

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc Wissels. 2 1/2 19 Sept.'33	Lissabon	5	13 Dec.'34
Bk. (Bel. Binn. Eff. 3 19 Sept.'33	Londen	2	30 Juni'32
(Vrsch. in R.C. 3 19 Sept.'33	Madrid	5 1/2	6 Nov.'34
Athene	N.-York F.R.B.	1 1/2	1 Feb.'34
Batavia	Oslo	3 1/2	22 Mei'33
Belgrado	Parijs	2 1/2	31 Mei'34
Berlijn	Praag	3 1/2	25 Jan.'33
Boekarest	Pretoria	3 1/2	15 Mei'33
Brussel	Rome	4	26 Nov.'34
Budapest	Stockholm	2 1/2	1 Dec.'33
Calcutta	Tokio	3.65	2 Juli'33
Dantzig	Weenen	4	23 Febr.'35
Helsingfors	Warschau	5	26 Oct.'33
Kopenhagen	Zwits. Nat. Bk.	2	22 Jan.'31

OPEN MARKT.

	1935				1934	1933	1914
	16 Mrt.	11/16 Mrt.	4/9 Mrt.	25 Febr./2 Mrt.	12/17 Mrt.	13/18 Mrt.	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	9/16	9/16	9/16	9/16	1 1/8-3/8	5/8-7/8	3 1/8-3/16
Prolong.	1	1	1	1	1-1/4	1	2 1/4-3/4
Londen Daggeld...	1/2-1	1/2-1	1/4-1	1/4-1	3/4-1	1/4-1	1 1/2-2
Partic. disc.	9/16-5/8	9/16-5/8	1/2-9/16	9/16	7/8-15/16	9/16-11/16	4 1/4-3/4
Berlijn Daggeld...	3 1/4-4	3 1/4-4	3 1/4-4 1/8	3 7/8-4 3/8	4 1/8-5 1/2	4 1/4-5 3/8	—
Maandgeld	3 1/4-5/8	3 1/4-5/8	3 3/8-3/4	3 3/8-3/4	4 1/4-5 3/4	4 1/4-5 3/4	—
Part. disc.	3 3/8	3 3/8	3 3/8	3 3/8	3 7/8	3 7/8	2 1/8-1/2
Warenw...	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	—
New York Daggeld 1)	1	1	1	1	1	4-5	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	5/16	5/16	5/16	5/16	1/2	3 3/8-3/4	—

1) Koers van 15 Mrt. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
12 Maart 1935	1.46 9/16	6.96 1/4	59.39	9.74 1/2	34.47 1/2	100 1/4
13 " 1935	1.46 13/16	6.96 1/4	59.39	9.73 3/4	34.45	100 1/4
14 " 1935	1.47 7/16	7.01 1/2	59.39	9.74 1/2	34.46	100 1/4
15 " 1935	1.47 9/16	7.05 1/2	59.39	9.74 1/2	34.46	100 1/4
16 " 1935	1.47 15/16	7.09	59.39	9.75	34.45	100 1/4
18 " 1935	1.47 11/16	7.04 1/2	59.36	9.74	34.47	100 1/4
Laagste d.w.1)	1.46 1/8	6.94	59.35	9.73 1/4	34.40	99 7/8
Hoogste d.w.1)	1.48 1/8	7.10	59.41	9.75	34.50	100 1/4
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
12 Maart 1935	47.91 1/2	—	6.17 1/2	1.48	12.31	20.18 1/2
13 " 1935	47.88 1/2	—	6.18	1.48	12.29	20.17 1/2
14 " 1935	47.85	—	6.18	1.48	12.29	20.18 1/2
15 " 1935	47.84	—	6.18 1/2	1.48	—	20.19
16 " 1935	47.84	—	6.18 1/2	1.48	—	—
18 " 1935	47.83 1/2	—	6.18	1.48	12.30	20.18
Laagste d.w.1)	47.80	—	6.15	1.45	12.22 1/2	20.10
Hoogste d.w.1)	47.95	28.—	6.20	1.50	12.32 1/2	20.25
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopen- hagen *)	Oslo *)	Hel- sing- fors 1)	Buenos- Atres 1)	Mon- treal 1)
12 Maart 1935	35.90	31.10	35.10	3.07 1/2	36 5/8	1.45
13 " 1935	35.90	31.10	35.—	3.07 1/2	37	1.45
14 " 1935	36.20	31.40	35.30	3.08	37 1/2	1.45
15 " 1935	36.37 1/2	31.50	35.47 1/2	3.12 1/2	37 1/2	1.46 1/2
16 " 1935	36.62 1/2	31.67 1/2	35.65	3.12 1/2	37 1/2	1.46
18 " 1935	36.35	31.50	35.37 1/2	3.11	37 1/2	1.46
Laagste d.w.1)	35.60	30.80	34.70	3.02 1/2	36	1.44 1/2
Hoogste d.w.1)	37.75	31.90	36.65	3.17 1/2	38	1.47
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 1/2	2.4878

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't late of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
12 Maart 1935	4,74 1/4	6,64 1/2	40,57	68,24
13 " 1935	4,74 1/8	6,63	40,47	68,11
14 " 1935	4,76 3/8	6,59 1/2	40,25	67,72
15 " 1935	4,79 5/8	6,59 1/2	40,20	67,66
16 " 1935	4,80 5/8	6,59 1/2	40,17	67,62
18 " 1935	4,76 1/8	6,61	40,36	67,95
19 Maart 1934	5,10 1/2	6,58	39,56	67,35
Muntpariteit	4,86	3,90 5/8	23,81 1/2	40 8/16

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN						VLEESCH			
	TARWE 80 K.G. La Plata loco Rotterdam/Amsterdam per 100 K.G. 3)		ROGGE 74 K.G. Bahia Blanca loco R'dam/A'dam per 100 K.G. 3)		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST 64/65 K.G. La Plata loco Rotterdam/A'dam per 2000 K.G. 4)		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		WITTE KOOL 1e kwal. 1-5 pond per 100 KG. Broek op Langendijk		UIEN gewoon per 100 KG. Broek op Langendijk		ROODE KOOL 1e kwal. 1-5 pond per 100 KG. Broek op Langendijk		RUND-VLEESCH (versch) Gem.v.3kw. per 100 KG. Rotterdam		VARKENS-VLEESCH (versch) per 100 KG. Rotterdam	
	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f	o/o	f	o/o	f	o/o	f	o/o	f	o/o
1925	17,20	100,0	13,07	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	14,75	85,8	12,47	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	13,47	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	4,55	100,0	13,25	100,0	17,23	100,0	93,—	100,—	77,50	100,—
1929	12,25	71,2	10,87	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	7,38	162,4	11,78	88,9	9,10	52,8	96,40	103,7	93,12	120,2
1930	9,67	56,3	6,22	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	2,05	45,1	2,14	16,2	5,77	33,5	108,—	116,1	72,90	94,1
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	3,06	67,3	1,94	14,6	6,96	40,4	88,—	94,6	48,—	61,9
1932	5,22	30,4	4,62	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	1,49	32,8	8,07	60,9	1,84	10,7	61,—	65,6	37,50	48,4
1933	5,02	29,2	3,55	27,2	68,50	29,6	70,00	30,0	148,00	32,0	0,82	18,0	2,30	17,4	2,60	15,1	52,—	55,9	49,50	63,9
1934	3,67	21,4	3,32	25,4	70,75	30,6	75,75	32,1	142,50	30,8	3,23	71,0	1,89	14,3	3,04	17,6	61,50	66,1	46,65	60,2
Jan. 1933	4,95	28,8	3,75	28,7	73,00	31,5	75,25	31,9	136,50	29,5	0,67	14,7	3,38	25,5	3,02	17,5	50,50	54,3	44,75	57,7
Febr. "	4,77	27,8	3,70	28,3	71,00	30,7	74,75	31,7	130,25	28,2	0,60	13,2	2,06	15,5	2,51	14,6	49,25	53,0	45,—	58,1
Maart "	5,05	29,4	3,82	29,3	73,50	31,7	76,25	32,3	130,50	28,2	0,61	13,4	1,29	9,7	3,11	18,0	46,50	50,0	46,—	59,4
April "	5,15	29,9	3,75	28,7	72,75	31,4	71,25	30,2	129,50	28,0	—	—	—	—	—	—	49,50	53,2	48,25	62,3
Mei "	5,40	31,4	3,77	28,9	70,50	30,5	73,25	31,0	146,75	31,7	—	—	—	—	—	—	52,25	56,2	49,—	63,2
Juni "	5,25	30,5	3,55	27,2	66,00	28,5	75,75	32,1	163,25	35,3	—	—	—	—	—	—	51,25	55,1	48,—	61,9
Juli "	5,82	33,9	3,85	29,4	64,25	27,8	78,00	33,1	176,25	38,1	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	48,50	62,6
Aug. "	5,30	30,8	3,55	27,2	61,25	26,5	67,75	28,7	161,50	34,9	—	—	—	—	—	—	49,—	52,7	49,25	63,5
Sept. "	4,95	28,8	3,47	26,6	61,00	26,3	65,25	27,6	159,00	34,4	—	—	—	—	—	—	50,25	54,0	54,—	69,7
Oct. "	4,40	25,6	3,—	22,9	60,25	26,0	63,50	27,0	141,25	30,5	—	—	—	—	—	—	56,25	60,5	54,25	70,0
Nov. "	4,55	26,5	2,95	22,6	74,50	32,2	60,00	25,4	147,25	31,8	1,26	27,7	2,23	16,8	—	—	59,50	64,0	54,37	70,2
Dec. "	4,57	26,6	3,30	25,3	73,50	31,7	59,25	25,1	154,50	33,4	0,97	21,3	2,56	19,3	1,76	10,2	60,75	65,3	53,50	69,0
Jan. 1934	4,75	27,6	3,10	23,7	65,25	28,2	58,00	24,6	144,25	31,2	3,65	80,2	2,30	17,4	3,08	17,9	62,50	67,2	53,75	69,4
Febr. "	3,40	19,8	2,77	21,2	65,25	28,2	58,50	24,8	133,00	28,8	3,97	87,3	1,63	12,3	3,12	18,1	63,—	67,7	53,50	69,0
Maart "	3,25	18,9	2,72	20,8	70,75	30,6	58,75	24,9	132,00	28,5	5,99	131,6	1,23	9,3	3,24	24,6	61,75	66,4	50,50	65,2
April "	3,20	18,6	2,70	20,7	70,50	30,5	56,75	24,0	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	63,50	68,3	49,12	63,4
Mei "	3,32	19,2	2,87	21,9	62,00	26,8	63,00	26,7	154,50	33,4	—	—	—	—	—	—	65,75	70,7	47,50	61,3
Juni "	3,67	21,4	3,17	24,3	65,00	28,1	74,75	31,7	156,50	33,8	—	—	—	—	—	—	63,25	68,0	43,75	56,5
Juli "	3,80	22,1	3,30	25,3	71,50	30,9	78,75	33,4	151,25	32,7	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	44,62	57,6
Aug. "	4,37	25,4	4,27	32,7	83,25	36,0	93,50	39,6	159,25	34,4	—	—	—	—	—	—	63,95	68,8	43,30	55,9
Sept. "	4,—	23,3	4,15	31,7	77,25	33,4	93,25	39,5	145,50	31,5	—	—	—	—	—	—	63,55	68,3	42,62	55,0
Oct. "	3,50	20,3	3,70	28,3	69,50	30,0	93,50	39,6	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	60,70	65,3	42,12	54,4
Nov. "	3,50	20,3	3,45	26,4	71,25	30,8	89,25	37,8	127,75	27,6	1,28	28,1	2,25	17,0	—	—	53,75	57,8	44,50	57,4
Dec. "	3,45	20,1	3,55	27,2	76,25	32,9	91,00	38,6	134,00	29,0	1,26	27,7	2,03	15,3	1,73	10,0	53,15	57,2	44,65	57,6
Jan. 1935	3,30	19,2	3,52	27,0	74,25	32,1	89,25	37,8	137,25	29,7	1,13	24,8	2,59	19,5	2,89	16,8	53,62	57,7	45,62	58,9
Febr. "	3,20	18,6	3,37	25,8	68,00	29,4	71,25	30,2	124,25	26,9	0,91	20,0	2,14	16,2	4,26	24,7	51,90	55,8	47,55	61,4
4 Maart "	3,10	18,0	3,25	24,9	68,00	29,4	64,00	27,1	122,00	26,4	0,80	17,6	2,—	15,1	5,15	29,9	52,—	55,9	49,50	63,9
11 "	3,10	18,0	3,—	22,9	67,00	28,9	62,00	26,3	119,00	25,7	0,78	17,1	2,32	17,5	5,90	34,2	52,—	55,9	50,—	64,5
18 "	3,25	18,9	3,10	23,7	68,00	29,4	65,50	27,8	119,50	25,8	0,90	19,8	3,10	23,4	9,28	53,9	52,—	55,9	53,—	68,4

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2 van Jan. 1931 tot 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74 5 K.G. Hongaarsche vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 3) Tot Canada. Van 19 Sept. '32 tot 24 Juli '33 62/63 K.G. Z.-Russ. 4) 2 Mrt. 5) 8 Mrt. 6) 16 Mrt. 7) 7 Mrt. 8) 14 Mrt. 9) 1 Mrt. 10) 1 Mrt. 11) 15 Mrt.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN										DIVERSEN			
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33,9° Bé s.g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/66° §cts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.			WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.			KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto		
	f.	o/o	§	o/o	§cts.	o/o	§cts.	o/o	pence	o/o	pence	o/o	pence	o/o	pence	o/o	f.	o/o	f.	o/o
1925	10,80	100,0	1,68	100,—	14,86	100,—	23,25	100,0	29,27	100,—	9,35	100,—	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,—	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,—	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,—	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,5	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	57,3	12,—	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3
1933	7,00	64,8	0,45	26,8	3,61	24,3	6,75	29,0	5,13	17,5	2,78	29,7	19,25	35,0	9,50	32,2	13,26	38,2	6,18	51,5
1934	6,20	57,4	0,63	37,5	2,88	19,4	7,35	31,6	5,32	18,2	2,68	28,7	19,25	35,0	10,25	34,7	12,07	34,8	6,11	50,9
Jan. 1933	7,05	65,3	0,53	31,5	4,16	28,0	6,15	26,5	5,13	17,5	2,95	31,6	15,75	28,6	8,25	28,0	11,50	33,1	6,30	52,6
Febr. "	7,20	66,7	0,38	22,6	3,97	26,7	6,10	26,2	4,98	17,0	2,78	29,7	15,50	28,2	8,25	28,0	10,38	29,9	6,40	53,3
Maart "	7,25	67,1	0,38	22,6	3,87	26,1	6,40	27,5	4,97	17,0	2,77	29,6	15,25	27,7	7,75	26,3	10,75	31,0	6,40	53,3
April "	7,25	67,1	0,37	22,0	3,67	24,7	6,65	28,6	5,18	17,7	2,68	28,7	15,75	28,6	7,75	26,3	11,25	32,4	6,40	53,3
Mei "	7,15	66,2	0,23	14,0	2,95	19,9	7,30	31,4	5,60	19,1	3,07	32,8	17,00	30,9	8,25	28,0	12,25	35,3	6,40	53,3
Juni "	7,15	66,2	0,25	15,2	3,02	20,3	7,85	33,8	5,85	20,0	3,25	34,8	18,50	33,6	9,00	30,5	15,75	45,4	6,40	53,3
Juli "	7,05	65,3	0,41	24,4	3,33	22,4	7,60	32,7	5,76	19,7	3,20	34,2	20,75							

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

	ZUIVEL EN EIERN								METALEN													
	BÖTER per K.G. Leeuwarder Comm. Noteering		BÖTER p.K.G. Heffing Crisis Zuivel-Centr.		KAAS Edammer Alkmaar Fabrikskaas kl. m/merk per 50 K.G.		EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton	TIN Locoprijzen Londen per Eng. ton	IJZER Cleveland Foundry No. 3 i.o.b. Middlesb. per Eng. ton	GIETERIJ-IJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen	ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton	GOUD cash Londen per ounce fine	ZILVER cash Londen per Standard Ounce						
	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	£	o/o	£	o/o	sh.	o/o	sh.	o/o	£	o/o	sh.	o/o	pence	o/o
1925	2,31	100,0	—	—	56,—	100,0	9,18	100,0	62,1/6	100,0	36,8/6	100,0	261,17/-	100,0	73/-	100,0	36,3/6	100,0	85/6	100,0	32 1/8	100,0
1926	1,98	85,7	—	—	43,15	77,1	8,15	88,8	58,1/-	93,5	31,1/6	85,3	290,17/6	111,1	86/6	118,5	34,2/6	94,3	85/-	99,5	28 1/16	89,3
1927	2,03	87,9	—	—	43,30	77,3	7,96	86,7	55,14/-	89,7	24,4/-	66,4	290,4/-	110,8	73/-	100,0	28,10/-	78,8	85/-	99,5	26 3/4	83,3
1928	2,11	91,3	—	—	48,05	85,8	7,99	87,0	63,16/-	102,8	21,1/-	57,8	227,5/-	86,8	66/-	90,4	25,5/6	69,9	85/-	99,5	26 1/16	81,1
1929	2,05	88,7	—	—	45,40	81,1	8,11	88,3	75,14/-	121,9	23,5/-	63,8	203,15/6	77,8	70/6	96,6	24,17/6	68,8	85/-	99,5	24 1/16	76,2
1930	1,66	71,9	—	—	38,45	68,7	6,72	73,2	54,13/-	88,0	18,1/6	49,6	142,5/-	54,3	67/-	91,8	16,17/-	46,6	85/-	99,5	17 1/16	55,4
1931	1,34	58,0	—	—	31,30	56,9	5,35	58,3	36,5/-	58,4	12,1/-	33,1	110,1/-	42,0	55/-	75,3	11,10/6	31,9	92/6	108,2	13 3/8	41,6
1932	0,94	40,7	—	—	22,70	40,5	4,14	45,1	22,17/-	36,8	8,12/-	23,6	97,2/-	37,1	42/-	57,5	9,16/-	27,1	118/-	138,0	12 1/8	40,1
1933	0,61	26,4	0,96	—	20,20	36,1	3,71	40,4	22,2/6	35,2	7,17/6	21,6	131,18/-	50,1	41/-	56,2	10,12/6	29,4	124,7 3/4	145,8	12 3/8	38,5
1934	0,45	19,5	1,-	—	18,70	33,4	3,45	37,6	18,14/6	30,2	6,15/6	18,6	141,19/6	54,2	40/-	54,8	8,9/-	23,4	137,7 3/4	161,0	13 1/16	40,7
Jan. '33	0,73	31,6	0,89	—	21,75	38,8	4,27	46,7	19,17/-	32,0	7,8/-	20,3	100,1/6	38,1	40/6	55,5	9,19/-	27,5	122/8	143,5	11 1/16	36,4
Febr. "	0,65	28,1	0,91	—	20,60	36,8	4,35	47,4	20,3/-	32,5	7,7/-	20,2	104,7/6	39,9	43/-	58,9	9,15/-	27,0	120/5	140,8	11 1/16	37,2
Mrt. "	0,53	22,9	0,99	—	19,40	34,6	2,80	30,5	20,-/6	32,3	7,10/-	20,6	104,18/3	40,1	43/-	58,9	10,7/-	28,6	120/5	140,8	12 1/16	38,7
Apr. "	0,54	23,4	1,-	—	18,55	33,1	2,07 1/2	22,6	20,11/6	33,1	7,12/6	20,9	109,17/1	42,0	43/-	58,9	10,8/6	28,8	120,1	140,4	12 1/16	39,9
Mei "	0,52	22,5	1,-	—	21,80	38,9	2,49	27,1	23,6/6	37,6	8,16/-	22,9	128,17/6	42,0	41/6	56,8	10,3/6	29,4	123/6	144,4	13 1/4	41,2
Juni "	0,52	22,5	1,-	—	23,50	42,0	2,50	27,2	25,7/-	40,8	9,4/-	25,3	151,10/-	57,9	42/-	57,5	11,12/6	32,1	122,3 1/4	143,0	13 1/4	41,2
Juli "	0,55	23,8	1,-	—	18,50	33,0	2,60	28,3	25,16/-	41,6	9,2/-	25,0	148,11/6	56,5	41/6	56,8	12,1/-	33,3	123,10 1/4	144,9	12 1/16	38,7
Aug. "	0,63	27,3	1,-	—	18,90	33,8	3,57 1/2	38,9	24,5/-	39,1	8,4/6	22,6	145,3/-	55,4	41/-	56,2	11,7/-	31,4	125,10	147,2	12	37,4
Sept. "	0,66	28,6	0,95	—	18,40	32,9	3,91	42,6	22,16/6	36,8	7,16/-	21,4	140,17/6	53,8	39/6	54,1	10,18/6	30,2	130,11	153,1	11 1/16	37,2
Oct. "	0,68	29,4	0,90	—	19,45	34,7	4,68	51,0	22,1/-	35,5	7,14/-	21,1	145,5/-	55,5	39/6	54,1	10,13/-	29,4	131,1	153,3	11 7/8	37,0
Nov. "	0,65	28,1	0,90	—	20,80	37,1	5,80	63,2	20,6/6	32,7	7,13/6	21,1	150,9/6	57,5	40/-	54,8	9,19/-	27,6	128,5 1/4	150,1	12 1/4	38,1
Dec. "	0,60	26,0	1,-	—	20,40	36,4	5,47 1/2	59,2	21,1/-	33,9	7,12/6	20,9	153,8/-	58,6	40/6	55,5	9,19/-	27,5	126,2 1/4	147,6	12 1/16	39,1
Jan. '34	0,50	21,6	1,-	—	20,40	36,4	5,05	55,0	21,7/-	34,4	7,7/-	20,2	148,3/-	56,8	39/6	54,1	9,12/-	26,5	129/6	151,5	12 3/4	39,7
Feb. "	0,47	20,3	1,-	—	21,55	38,5	3,68	40,1	20,9/6	33,0	7,4/-	19,8	140,13/-	53,7	39/6	54,1	9,-/6	24,9	137,1	160,3	12 1/8	38,9
Mrt. "	0,44	19,0	1,-	—	19,90	35,5	2,71	29,5	20,3/-	32,5	7,3/6	19,7	144,15/6	55,3	40/6	55,5	9,2/-	25,2	136/8	159,8	12 3/8	39,3
Apr. "	0,42	18,2	1,-	—	17,20	30,7	2,72	29,6	20,14/6	33,4	7,4/6	19,8	150,10/6	57,5	41/6	56,8	9,7/6	25,9	135,1 1/2	158,0	12 1/16	38,7
Mei "	0,41	17,7	1,-	—	16,05	28,7	2,54	27,7	20,4/-	32,5	6,16/6	18,7	144,19/6	55,4	40/6	55,5	9,2/6	25,2	136/3	159,4	12 1/16	37,5
Juni "	0,41	17,7	1,-	—	19,40	34,6	2,74 1/2	29,9	19,18/6	32,1	6,14/-	18,4	140,1/-	53,5	40/6	55,5	9,1/6	24,3	137,8 1/4	161,1	12 1/4	38,1
Juli "	0,40	17,3	1,-	—	21,50	38,4	2,81	30,6	18,11/-	29,9	6,14/6	18,5	142,9/-	54,0	40/6	55,5	8,6/-	22,9	137,11	161,4	12 1/4	39,7
Aug. "	0,43	18,6	1,-	—	20,90	37,3	3,32 1/2	36,2	17,6/-	27,9	6,14/6	18,4	139,7/6	53,2	40/-	54,8	8,7/6	23,2	138/6	162,0	13	40,5
Sept. "	0,43	18,6	1,-	—	18,12 1/2	32,4	3,31	36,1	16,10/-	26,6	6,5/6	17,2	137,17/-	52,6	39/6	54,1	7,7/-	21,7	141,-	164,9	13 1/8	40,9
Oct. "	0,43	18,6	1,-	—	17,37 1/2	31,0	3,95	43,0	16,3/-	26,0	6,6/-	17,3	137,19/6	52,7	39/6	54,1	7,7/-	20,3	141,10	165,9	14	43,6
Nov. "	0,47	20,3	1,-	—	17,12 1/2	30,4	4,52 1/2	49,3	16,11/6	26,7	6,6/-	17,6	139,8/-	53,2	40/-	54,8	7,7/6	20,4	139,6 1/4	163,2	14 1/8	46,3
Dec. "	0,54	23,4	0,95	—	15,20 1/2	27,7	3,07	44,3	16,16/-	27,1	6,8/-	17,3	137,8/6	52,5	39/6	54,1	7,4/6	20,0	140,6 1/4	164,4	14 1/16	45,7
Jan. '35	0,58	25,1	0,90	—	14,95	26,7	3,12 1/2	44,0	16,19/-	27,3	6,5/-	17,2	138,11/-	52,9	39/6	54,1	7,6/6	20,4	141,10 1/4	165,9	14 3/4	45,9
Feb. "	0,52	22,5	0,95	—	14,37 1/2	25,7	3,20	34,9	16,4/-	26,1	6,4/-	17,0	136,8/-	52,1	39/6	54,1	7,3/6	19,8	142,8	166,9	14 1/16	46,1
4 Mrt. "	0,42 1/2	18,2	1,-	—	13,50 1/2	24,1	3,05	33,2	16,3/6	26,1	5,9/6	16,4	125,2/6	47,8	37/6	51,4	6,13/6	18,4	148,10	174,1	15 1/16	48,1
11 "	0,37 1/2	16,0	1,-	—	13,50 1/2	24,1	2,75	30,0	16,2/-	25,9	6,-/6	16,5	123,14/-	47,2	37/6	51,4	6,12/6	18,3	148,4	173,5	15 1/8	48,2
18 "	—	—	—	—	15,50 1/11	27,7	2,65	28,9	16,5/-	26,2	6,7/6	17,5	123,5/-	47,1	38/-	52,1	7,1/-	19,5	146,11	171,8	15 7/8	49,4

6 Sept. 1932 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2. 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 17 Dec. 1929 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 64 1/2 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3

AN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	BOUWMATERIALEN						KOLONIALE PRODUCTEN													
	VURENHOUT basis 7 1/2 f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .		S T E E N E N				CACAO G.F. Accra per 50 K.G. c.i.f. Nederland		COPRA Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		THEE Aff. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java-en Sumatratheep. 1/2 K.G.		INDEXCIJFER	
	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	sh.	o/o	sh.	o/o	Sh.	o/o	f.	o/o	cts.	o/o	cts.	o/o	100,0	100,0
1925	159,75	100	15,50	100,-	19,-	100,-	42/6	100,-	35,87 1/2	100,0	61,375	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	84,5	100,0	100,0	100,0
1926	153,50	96,1	15,75	101,6	19,50	102,6	49/-	115,3	34,-	94,8	55,375	90,2	2/-	67,4	17,50	93,3	94,25	111,5	96,0	102,6
1927	160,50	100,5	14,50	93,5	18,50	97,4	68/-	160,0	32,62 1/2	90,9	46,875	76,4	1/6,375	51,6	19,12 1/2	102,0	82,75	97,9	87,5	109,1
1928	151,50	94,8	12,-	77,4	18,50	97,4	57/3	134,9	31,87 1/2	88,9	49,625	80,9	-10,75	30,2	15,85	84,5	75,25	89,1	84,6	97,4
1929	146,00	91,4	14,-	90,3	21,25	111,8	45/10	107,9	27,37 1/2	76,3	50,75	82,7	-10,25	28,8	13,-	69,3	69,25	82,0	81,9	85,5
1930	141,50	88,6	12,50	80,6	20,75	109,2	34/11	82,2	22,62 1/2	63,1	32	52,1	-							

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	2 Mrt. 1935	9 Mrt. 1935	11/16 Mrt. 1935 Laagste	16 Mrt. 1935 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 3/4	97 3/4	97 3/8	97 3/8
Athene	Dr. p. £	501	497	492	503
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 1/4	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8
Budapest ..	Pen. p. £	16 3/4	16 3/4	16 3/4	16 3/4
Buenos Aires ¹	p. pesop. £	18.90	18.85	18.80	19.00
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6 5/32	1/6 1/8	1/6 3/32	1/6 1/8
Constantin ..	Piast. p. £	590	580	585	593
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/0 1/4	2/0 1/10	1/11 3/4	2/0 1/4
Kobe	Sh. p. yen	1/2 1/16	1/2 1/8	1/2 1/16	1/2 1/8
Lissabon	Escu. p. £	110 1/8	110 1/8	109 3/4	110 3/8
Mexico	\$ per £	17 3/4	17 3/4	17	17 3/4
Montevideo ²	d. per £	19 3/4	19 3/4	19 3/4	19 3/4
Montreal ..	\$ per £	4.81	4.81 1/4	4.79	4.85
Riod. Janeiro ³	d. per Mil.	37 3/8	37 3/8	37 1/8	37 3/8
Shanghai ..	Sh. p. tael	1/8	1/7 3/16	1/6 7/8	1/7 7/8
Singapore ..	id. p. \$	2/4 5/32	2/4 3/32	2/3 13/16	2/4 3/16
Valparaiso ⁴	\$ per £	117	115	115	115
Warschau ..	Zl. p. £	25 3/16	25	24 3/8	25 3/8

¹) Offic. not. 15 laten, gem. not., welke importeurs hebben te betalen, 22 Febr. 1692, 11 Mrt. 1691. ²) Offic. not. vanaf 2 Mrt. 4 1/4; 4 Mrt. 4 1/4; 5 Mrt. 4 1/8; 6 Mrt. 4 1/8; 7 Mrt. 4 1/8; 8 Mrt. 4 1/8; 9 Mrt. 4 1/8; 11 Mrt. 4 1/8; 12 Mrt. 4 1/8; 14 Mrt. 4 1/8; 15 Mrt. 4 1/8; 16 Mrt. 4 1/8. ³) Id. 22 Dec. 4 1/4; 8 Mrt. 4 1/2; 9 Mrt. 4 1/2; 11 Mrt. 4 1/2. ⁴) 90 dg. Vanaf 28 Aug. laatste 'export' not.

ZILVERPRIJS GOEDPRIJS

Londen ¹)	N.York ²)	Londen
12 Maart 1935..	27 3/16	58 5/8
13 " 1935..	27 3/16	58 5/8
14 " 1935..	27 3/8	58 7/8
15 " 1935..	27 3/16	59 1/8
16 " 1935..	27 1/8	58 7/8
18 " 1935..	27 3/8	58 7/8
19 Maart 1934..	19 7/8	45 1/8
27 Juli 1914..	24 1/16	59

¹) in pence p. oz. stand. ²) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. ³) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen.	7 Maart 1935	15 Maart 1935
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 42.312.037,70	f 49.124.772,47
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorsch. op ult. Febr. (resp. Jan.) '35 a.d. gemeenten verstrekt op a. haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. endergem. fondsbel., alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	—	—
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	f 132.434.656,01	f 132.940.111,13
Id. aan Suriname.....	" 14.039.232,90	" 14.150.550,88
Id. aan Curaçao.....	" 2.001.931,43	" 1.843.565,—
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	" 116.169.342,04	" 116.843.450,62
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds ¹)	" 38.465.439,12	" 28.310.027,47
Vord. op andere Staatsbedrijven ²)	" 39.960.662,63	" 36.811.452,08
Verstr. t. laste der Rijksbegr. kasgeldleeningen aan gemeenten (saldo).....	" 30.479.814,32	" 28.534.314,32
Verplichtingen.		
Voorschot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrool verstrekt Schatkistbiljetten in omloop.....	f 392.291.000,—	f 392.291.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 52.960.000,—	" 52.920.000,—
Zilverbons in omloop.....	" 1.259.475,50	" 1.257.345,—
Schuld op ult. Febr. (resp. Jan.) '35 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsb. alsmede op. op die bel. en op de verm. bel.	" 3.027.504,95	" 5.456.001,21
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. ¹)	" 2.793.882,45	" 4.693.676,51
Id. a. h. Staatsbedr. der P.T. en T. ¹) ..	" 123.502.782,27	" 104.266.055,27
Id. aan andere Staatsbedrijven ²) ..	" 118.340.191,48	" 118.364.304,76
¹) In rek.-crt. met 's Rijks Schatkist.		

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	9 Mrt. 1935	16 Mrt. 1935
Saldo Javasche Bank.....	f 678.000,—	f 3.977.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	—	" 57.986.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	" 132.535.000,—	" 133.041.000,—
Schatkistpromessen	" 750.000,—	" 750.000,—
Schatkistbiljetten	" 12.035.000,—	" 12.035.000,—
Muntbiljetten in omloop	—	—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds. Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 2.566.000,—	" 2.566.000,—
Voorschot van de Javasche Bank.....	" 812.000,—	" 1.031.000,—

SURINAAMSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹)
16 Febr. 1935..	799	985	392	597	1.688
9 " 1935..	798	1.143	419	599	1.690
2 " 1935..	798	1.216	413	599	1.691
26 Jan. 1935..	792	1.076	426	599	1.681
19 " 1935..	784	985	453	599	1.682
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹) Sluftp. der activa.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 18 Maart 1935.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 19.536.004,77 Bijbnk. " 139.990,75 Ag.sch. " 3.053.491,83	f 22.729.487,35
Papier o. h. Buitenl. in disco	Idem eigen portef. f 376.500,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	376.500,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 87.737.375,60 ¹ Bijbnk. " 3.532.762,30 Ag.sch. " 39.253.110,04	f 130.523.247,94
Op Effecten	f 126.386.840,97 ¹	—
Op Goederen en Spec.	f 4.136.406,97	130.523.247,94 ¹
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt, Goud	f 102.586.320,—	—
Muntmat., Goud ..	f 710.026.546,96	—
Munt, Zilver, enz.	f 812.612.866,96	—
Muntmat., Zilver..	f 21.347.928,20	833.960.795,16 ²
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfonds	—	37.970.243,94
Gebouwen en Meub. der Bank	—	4.970.000,—
Diverse rekeningen	—	5.963.957,88
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221) ..	—	16.996.491,37
		f 1.053.490.723,64

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	" 3.807.914,92
Bijzondere reserve	" 5.000.000,—
Pensioenfonds	" 9.255.329,89
Bankbiljetten in omloop	" 853.383.970,—
Bankassigatiën in omloop	" 91.588,—
Rek.-Cour. Het Rijk	f 48.551.480,67
saldo's: Anderen ..	f 107.506.739,05
Diverse rekeningen	" 5.893.701,11
	f 1.053.490.723,64

Beschikbaar metaalsaldo

Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is

Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht

¹) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99)

²) Waarvan in het buitenland

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
18 Maart '35	102586	710.027	853.384	156.150	430.208	83
11 " '35	102586	708.040	862.789	144.667	428.858	82
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag discontos	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹)
18 Maart 1935	22.729	—	130.523	376	5.964
11 " 1935	24.334	—	128.703	866	5.752
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

¹) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
16 Mrt. '35 ²)	144.910	—	176.120	37.590	59.426
9 " '35 ²)	145.330	—	179.030	32.880	60.566
16 Feb. 1935	117.495	27.645	176.774	37.559	59.407
9 " 1935	114.993	27.812	178.913	35.541	57.023
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹)	Dek-kings-percentage
16 Mrt. '35 ²)	1.210	68.760	—	11.780	68
9 " '35 ²)	960	67.980	—	10.590	69
16 Feb. 1935	676	10.671	51.291	10.384	68
9 " 1935	647	10.638	51.572	12.584	67
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

¹) Sluftp. activa. ²) Cijfers telegrafisch ontvangen.